Leto LX | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v soboto 26. novembra 1932 | Štev. 272 a | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Vojni dolgovi

Če je bilo na strani Evrope v njenih odnosih do Amerike še kaj sentimentalnosti, ji bo negativni odgovor na prošnjo za moratorij medzavezniških dolgov morda koristen nauk za bodočnost. Amerika je ostala vendar le Amerika! Stric Sam z mošnjičkom dolarjev v roki jo še vedno najbolje pooseblja. Hladni računar, ki se ne more ločiti od svojih številk, ki jih gleda vedno v svoji luči, pa naj jih evropski diplomati še tako odevajo z aureolo evropske čuvstvenosti - kljub vsemu barbarstvu še vedno lahko govorimo o tej v primeri z Ameriko! — in evropskega gorja kot posledica svetovne vojne. Da išče tudi Evropa najprej samo sebe, pač moramo priznati. Če Amerika vidi povsod najprej svoje lastne interese, ji tega ne moremo šteti v zlo: nedosledno in za ugled velike države škodljivo pa je, ako z drznimi gestami posega v zadeve drugih držav in drugega kontinenta, a noče nositi odgovornosti za posledice svojega vmešavanja v zadevi drugih.

Ameriškim združenim državam mora biti Evropa hvaležna za njihovo intervencijo v svetovni vojni, saj so prav ameriške čete mnogo pripomogle, da je bilo svetovnega klanja prej konec. Kakor je bilo naše veselje ob izkrcanju prvih ameriških oddelkov veliko, tako je bilo veliko tudi razočaranje, ko je Amerika obrnila hrbet Wilsonu, ko ni hotela podpisati versaillske mirovne pogodbe, ne stopiti v Zvezo narodov in tudi ne jamčiti za mir, ki je bil v veliki meri rezultat njene lastne intervencije.

Takrat smo rekli, da je bil ta nenadni preokret v Ameriki delo republikancev, ki da so z lahkoto zrušili okostenelega profesorja Wilsona, in da republikancev ni mogoče istovetiti z Ameriko. Danes bi tudi radi vrgli krivdo za gladko odklonitev naše prošnje za odgoditev decemberskega obroka medzavezniških dolgov na republikanca Hooverja; republikanci so še vedno na vladi, oni odgovarjajo za sklepe vlade in kongresa, ne torej demokrati. Tudi Anglija je upala po volivni zmagi demokratov na preobrat v ameriški zunanji politiki in je tretji dan po volitvah vložila v Washingtonu prošnjo za moratorij; za njo so hitele druge evropske države. In kaj se je pokazalo? Med demokrati se ni našel niti en poslanec ali senator, ki bi se bil upal nastopiti za moratorij. Roosevelt je v zadnjem trenutku odklonil Hooverjevo vabilo na skupen razgovor glede moratorija, na katerega je bil sedanji predsednik pripravljen pristati pod pogojem, da to stori tudi Roosevelt. Franklin D. Roosevelt je celo izjavil, da bo z vso odločnostjo razbil evropsko enotno fronto, ki se bori za znižanje dolgov, da bo tako pri pogajanjih lažje pritisnil na posamezne države.

Mar nismo prav glede nove ureditve medzavezniških dolgov z vso upravičenostjo pričakovati, da se Amerika pokaže v drugačni luči? Mar ni bil prav g. Hoover tisti, ki je v imenu Združenih držav lansko poletje z avtoriteto, ki jo more imeti edino država, katera je po svojih nekdanjih zaveznikih znižala dve tretjini nemških reparacij, predlagal moratorij reparacij samih in s tem postavil osuplo Evropo pred dovršeno dejstvo? Mar ni prav Hoovrov moratorij rodil lozansko konferenco, ki je prinesla dejansko brisanje reparacij — te so bile znižane od 37 milijard mark kar na tri milijarde, ki jih seveda Nemci nikdar ne bodo plačali! — in s tem pripravila bivše zaveznike ob denar, s katerim so plačevali svoje dolgove Ameriki? V trenutku, ko so Združene države pristale na prvi moratorij medzavezniških dolgov od 1. julija 1931 do 30. junija 1932, so dejansko, čeprav ne pravno, priznale zvezo med reparacijami in medzavezniškimi dolgovi. Dosledna in velikopotezna zunanja politika bi Ameriko morala dovesti do tega, da privoli v nov moratorij, ki bi moral trajati vsaj dotlej, dokler ne pričnejo Nemci s plačevanjem vsaj tistega malega dela reparacij, ki jih še dolgujejo na podlagi lozanske konference, in dokler se vprašanje medzavezniških dolgov definitivno ne reši. Mesto tega zahteva Amerika, da gospodarsko strta Evropa prične zopet plačevati.

Dne 15. decembra bodo romale v Ameriko težke milijarde. Samo Angleži bodo morali plačati 95 milijonov dolarjev. Ko so pred tedni začeli v Ameriki kupovati dolarje v ta namen, je funt zopet zdrknil navzdol. Prav strah za funt je angleške diplomate pripravil do ponižujočega poklona pred ameriškim stricem. Ne iz hudobije, temveč takole mimogrede bodi povedano, da je Hoover udaril s predlogom za moratorij reparacij takoj po skrivnostnem potovanju guvernerja Angleške banke v Ameriko; moratorij je bil sad hudomušnega barantanja Anglosaksov za hrbtom Francije in njenih zaveznic. Bogve ali je guverner Angleške banke še tako ponosen na svoj tedanji uspeh v Ameriki danes, ko se funt tako trese, kakor da bi ne bil vajen londonske megle, medtem ko se marka kljub politični krizi dobro drži? V Ameriki blagohotno izjavljajo, da so pripravljeni dati Angležem posojilo, da bodo lahko plačali decembrski obrok.

Plačati bomo morali na kak način tudi mi, gre za 112.500 dolarjev. Plačala bo tudi Francija (20 milijonov dolarjev) in da ne bi plačala Italija? Svet sploh ni smel niti za hip o tem dvomiti, saj je fašistična Italija tako bogata, pišejo med vrsticami italijanski listi, da ji sploh ni bilo treba prositi za moratorij. Čudno da je g. Mussolini v svojem milanskem govoru tako ginljivo popisal romantičen pogled »na čolnič poravnave vojnih dolgov v lozanskem pristanišču«. »Ali bo veliki narod Združenih držav sedaj zopet pognal na visoko morje ta čolnič, ki je upanje in skrb tolikih narodov?« je vzkliknil proroško duce. »Ne! Ne!« je klicala množica. In vendar! In vendar se ta čolnič negotovo ziblje na odprtem morju od trenutka, ko je gospod Stimson evropskim poslanikom izročil noto, s katero je vlada odklonila prošnjo za moratorij; kajti ob podpisu lozanskega sporazuma so se Anglija, Francija, Belgija in Italija zmenile, da ne bodo ratificirale lozanske pogodbe glede nemških reparacij, preden se vprašanje medzavezniških dolgov povoljno ne reši. No, Italija je že deloma prekršila ta sporazum, ko ni hotela stopiti v enotno fronto z ostalimi bivšimi zavezniki in prositi za moratorij, pač z namenom, da se Ameriki prikupi in od nje same več doseže, vendar je gotovo, da mora reparacijsko vprašanje zopet na tapet, ako bi Amerika vztrajala pri svojem odklonilnem stališču glede medzavezniških dolgov. To zahtevajo tudi interesi naše države.

-ski.

Francosko-italijansko prijateljstvo

Temno ozadje nove politike

M. — Pariz, 23. novembra.

Odkar je francoski ministrski predsednik Herriot v svojem, sedaj že slovitem govoru v Toulousu stavil na dnevni red vprašanje francosko-italijanskega zbližanja, se je gotov del francoskega velikega časopisja, predvsem levičarskega, z veliko vnemo lotil sistematične propagande v tem pravcu. To je tem bolj značilno, ker je do sedaj levičarski tisk načelno odklanjal fašizem in je opevanje Italije bilo rezervirano desničarskim nacionalistom. Novi duh se je zaril celo v liste skrajne levice kot so »L'Humanité«. Tudi nekateri pariški informativni listi ogromne naklade, kot so »Petit Parisien« ali »Intransigeant«, so se z navdušenjem oprijeli agitacije za zbližanje z Italijo. Ker je ta preokret prišel tako nenadoma in stoji tako v kričečem nasprotstvu z vsem, kar je isti tisk pisal o Italiji in o fašizmu v teku desetih let, se je pojavilo mnenje, da so morali nastopiti veliki vplivi, ki so potegnili za seboj vladne kroge in časopisje.

Dvomi starega italofila

Zakaj je takšno sumničenje kolikor toliko upravičeno? Sam Emile Buré, ki je lastnik lista »L'Ordre« in je bil vseskozi pristaš iskrenega sporazuma z Italijo ter dolga leta med francoskimi časnikarji sam zastopal to politično linijo, se je te nenadne in nenavadne propagande ustrašil in se začudeno vprašal, odkod ta novi veter. V ponedeljkovi izdaji svojega lista postavlja zopet isto vprašanje in pravi: Na kakšnem temelju se Francija in Italija lahko sporazumeta? Edinole na ta način, da njihove politike prestanejo nasprotovati druga drugi. Toda kako je to mogoče, ko pa Italija hoče porušiti tisti politični red v Evropi, ki ga Francija zagovarja. Obe državi se bosta mogli sporazumeti le na dva načina: ali da Francija prevzame italijanske politične smernice in začne razdirati meje po Evropi, ali pa, da Italija opusti dosedanje destruktivne cilje in prevzame od Francije politiko miru in stabilnosti. Tretje alternative za enkrat ni. Katerega izmed navedenih dveh potov si je izbral Herriot, ko je v Toulousi obsipaval Italijane z ljubeznivostjo in za katero izmed imenovanih evropskih politik se levičarski tisk naenkrat navdušuje, ko tako navdušeno zagovarja prijateljstvo Francije in Italije? Vzdrževanje dosedanjega reda, ali razdor v Evropi? Ker od italijanske strani ni bilo ničesar povedano, da se je fašizem odpovedal od svojih ciljev, to je od zahteve po reviziji mirovnih pogodb, vstaja upravičeno strah, da se je radi do sedaj še neznanih vplivov Francija odrekla svoji politični liniji v prid italijanski. Tako piše Emile Buré v ponedeljkovi številki »L'Ordre«.

Agenti novega pokreta

Ker pa ni mogoče verjeti, da bi Francija kot taka mogla spremeniti svoj politični program in se izneveriti svojim tradicijam v službi pravičnosti, so morali nastopiti drugi močni razlogi, ki so potisnili predsednika francoske vlade, ki je tudi predsednik levičarske radikalno-socialistične stranke in v velikih političnih vprašanjih podrejen strankinim smernicam, na spolzka tla touloušk ega govora, francoski levičarski tisk pa v sedanjo ognjevito kampanjo za prijateljstvo s fašistično Italijo. Kateri morejo biti ti razlogi, tako se vprašujejo v krogih, ki jim to navdušenje za Italijo ni po godu. Značilno je morebiti že dejstvo, da je multimilijonar Patenotre, ki ima ogromno premoženje naloženo v ameriških podjetjih in ki je neomejen gospodar nad celo vrsto vplivnih dnevnikov v Parizu in v podeželju, že nekaj mesecev vodil vročo propagando za italijansko-francosko prijateljstvo. Takrat še ni bil državni podtajnik za narodno gospodarstvo. Ali je njegov vpliv v Herriotovem kabinetu toliko narastel, da je podjarmil samega predsednika vlade, kajti podjarmiti tisk mu ni bilo težko. Značilno je tudi to, da se je začel navduševati za proitalijanski kurz tudi senator Berenger, eden višjih funkcionarjev francoske svetovnonazorne levice in sam tudi denarno povezan z ameriškimi velepodjetji. Berenger je trenutno predsednik komisije za zunanjo politiko v senatu.

Kam vodijo vse te niti?

Wickham Steed je v »Sunday Timesu« opisal svoja odkritja glede novih političnih načrtov v srednji in balkanski Evropi. Njegova izvajanja so že zaradi njegovega imena vzbudila zasluženo pozornost, akoravno so se zdela brez osnove. Ali ni zanimivo, da padejo ta odkritja ravno v čas, ko se vršijo mrzlična pogajanja v Rimu in v Budimpešti in ko je francoska levica, kakor na povelje, začela svojo kampanjo za Italijo? Kdo bo povezal te niti? Danes jih še ni mogoče.

Nemška kriza brez konca in kraja

Dr. Kaas vrnil mandat

Berlin, 25. nov. tg. Kakor je bilo videti že naprej, je ostal brezuspešen tudi poskus voditelja centruma dr. Kaasa, ki je poskušal z voditelji drugih strank najti bazo za sestavo parlamentarne večinske vlade. Kakor se uradno sporoča, je prelat dr. Kaas danes popoldne poročal državnemu predsedniku. Prelat dr. Kaas je stavil voditeljem narodno-socialistične stranke, nemško-nacionalne stranke, bavarske ljudske stranke in nemške ljudske stranke vprašanje, ali bi bile ravno tako, kakor centrum, pripravljene, udeležiti se posvetovanj o stvarnem nujnem in delovnem programu za vladno večino. Na to vprašanje sta predsednika bavarske ljudske stranke in nemške ljudske stranke odgovorila pritrdilno, dočim Hugenberg v imenu nemške nacionalne stranke ni obljubil udeležbe pri posvetovanjih, češ, da bi bilo to v nasprotju s stališčem njegove stranke. Hitler pa je odgovoril v imenu narodno-socialistične stranke, da udeležbe narodno-socialistične stranke ne more več zagovarjati, in sicer radi izkušenj zadnjih dni in radi prepričanja, da vplivna mesta ne bodo vpoštevala pozitivnih rezultatov takih stvarnih posvetovanj. Na podlagi teh ugotovitev je potem prosil prelat dr. Kaas državnega predsednika, da mu ne bi bilo treba še nadalje stopati v stike s strankami.

Berlin, 25. nov. tg. Predsednik državnega zbora Göring je sedaj končnoveljavno sklical nemški državni zbor na dan 16. decembra. Otvoritvene seje takrat ne bo vodila zopet komunistična poslanka Klara Zetkin kot starostna predsednica, ker bodo narodni socialisti predlagali sedaj za starostnega predsednika generala Litzmanna. Predsednik bodočega državnega zbora bo najbrž zopet narodni socialist Göring.

Za enakopravnost Nemčije

Berlin, 25. nov. tg. Nemški zunanji minister baron Neurath bo jutri zapustil Ženevo, da se vrne za par dni v Berlin. Vzrok za to prekinjenje njegovega bivanja v Ženevi je samo notranje-politični razvoj v Nemčiji. Baron Neurath pa se bo najbrž že sredi prihodnjega tedna zopet vrnil v Ženevo, ker se množijo znaki, da bo sedaj vendarle prišlo do konference petih velesil glede vprašanja enakopravnosti Nemčije. Številni razgovori, ki so se vrstili v zadnjih dneh o tem vprašanju v Ženevi, so pokazali, da je na vseh straneh volja, staviti vprašanje nemške enakopravnosti na dnevni red.

Rusko-poljsko zbližanje

Nove pogodbe

Varšava, 25. nov. ž. V zvezi s podpisom pogodbe o nenapadanju med sovjetsko Rusijo in Poljsko objavlja »Ilustrowani Kurjer Sodzienni« članek, v katerem trdi, da bo v nadaljnih odnošajih med obema državama podpisana sedaj tudi trgovinska pogodba. Članekar piše nadalje, da pogodba o nenapadanju ne bo predložena na ratifikacijo sejmu, ampak jo bo ratificiral predsednik poljske republike.

Varšava, 25. nov. tg. Rusko-poljske pogodbe o nenapadanju ne bo ratificiral poljski sejem, temveč državni predsednik kljub temu, da so vse stranke opozicije protestirale proti takemu načinu rešitve tako pomembnega zunanjepolitičnega dogodka. Tudi v sejmu samem bi bila velika večina za odobritev, za katero ne bi glasovali samo pristaši Pilsudskega, temveč tudi nacionalistična opozicija desnice, najbrž pa tudi vsa levica in del narodnih manjšin. Zdi se pa, da vlada ravno zaradi tega ne bo predložila pogodbe o nenapadanju, da bi preprečila, da se ne bi poljski politiki, ki želi z Moskvo poravnavo, očitali motivi, o katerih razprava ne bi bila zaželena z ozirom na Romunijo, pa tudi ne z ozirom na zapadne evropske države.

Varšava, 25. nov. tg. Na poljsko-ruski meji so poljske obmejne straže pri Rakovu sestrelile rusko vojaško letalo. Dva letalca-vajenca sta s padalom skočila iz letala, ki je radi strelov iz strojnih pušk bilo že popolnoma preluknjano. Srečno sta pristala na tleh, potem pa so ju takoj prijeli. Kakor poročajo poljske obmejne oblasti, so ju prepeljali v vojaške ječe v Minsku. Letalca se izgovarjata, da sta hotela s svojim aparatom kot begunca prebežati na poljsko ali latvijsko ozemlje.

Incident na bolgarski meji

Bolgarski odgovor

Belgrad, 25. nov. l. Na noto, ki jo je izročil naš sofijski poslanik dr. Vukičević bolgarski vladi, v kateri je zahteval sklicanje mešane komisije radi zadnjih dogodkov pri Resni, je bolgarska brzojavna agencija 24. novembra razposlala sledečo brzojavko: Bolgarska vlada je danes izročila odgovor na noto jugoslovanske vlade z ozirom na zahtevo, da se skliče mešana komisija. Ker se je pa streljanje, radi katerega je jugoslovanska vlada zahtevala anketo, dogodilo globlje na jugoslovanskem področju in ne na sami obmejni črti in ker o tem bolgarske obmejne oblasti niso bile pravočasno obveščene, je bolgarska vlada mnenja, da sklicanje mešane komisije, ki jo je zahtevala jugoslovanska vlada, ni v soglasju z reglementom o kontroli meje. V odgovoru bolgarske vlade se izraža želja, naj bi se slična vprašanja v bodoče direktno reševala na sami meji, in sicer s strani jugoslovanskih in bolgarskih vojaških oblasti po predpisih reglementa.

Ta korak bolgarske vlade ni v soglasju s sporazumom o vzdrževanju reda in varnosti na meji, ki je bil sprejet 26. septembra 1929 v Pirotu. S tem, da bolgarska vlada noče določiti svojih delegatov v mešano komisijo, krši člen 3 gornjega sporazuma.

Dve vrsti srebrnikov

Pojasnilo dravske finančne oblasti

Ljubljana, 25. nov. AA. Dravska finančna direkcija v Ljubljani uradno razglaša: **Na nekaterih srebrnih novcih po 10 dinarjev je opaziti na hrbtni strani srebrnikov pod državnim grbom pred besedama »10 dinara« in za njima kratko, podolgovato ošiljeno, vodoravno črtico. Teh črtic na srebrnikih, ki so bili izprva izdani, ni bilo. Vendar so tudi 10 dinarski srebrniki s črtico veljavni zakonski novci in se morajo sprejemati kot zakonsko plačilno sredstvo. Njihova teža je natanko enaka teži srebrnikov brez črtic, tudi zvok je isti. V vsem ostalem se prav nič ne razlikujejo od srebrnikov brez črtic. — Opisana razlika je nastala zato, ker so bili 10 dinarski novci kovani v raznih kovnicah.**

Prvi december

Ljubljana, 25. nov. AA. Kraljevska banska uprava dravske banovine razglaša:

1. december praznujemo kot državni praznik zedinjenja troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno državo pod žezlom dinastije Karagiorgjevičev.

V ta namen bo na ta dan ob 10 v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja zahvalno cerkveno opravilo, kjer se bo zapela zahvalna pesem z molitvami.

V pravoslavni kapeli bo služba božja isti dan ob 9, v evangeljski cerkvi pa ob 10.

Na vseh državnih uradih kakor tudi na zgradbah uprav javnopravnega značaja morajo biti razobešene državne zastave, v mestih in trgih pa morajo vsi lastniki zgradb izobešati državne zastave.

Isti dan bo sprejemal gospod ban dravske banovine od 11 dalje v banski palači (Bleiweisova cesta 10) poklonitve in čestitke.

Papež za politično edinost katoličanov

Nijmwegen, 23. nov. Nedavno se je v Rimu mudil škof Aengenent iz Haarlema in je bil tudi v avdienci pri sv. očetu. V razgovoru se je katol čznov in pokazal, da je dobro informiran o katoličanov in pokazal, da je dobro informiral o težavah, ki jih imajo, zlasti, odkar se je od državne katoliške stranke odcepil del in ustanovil lastno »Ljudsko stranko«.

»Ko je sv. oče govoril o političnih organizacijah,« piše škof v »Tijd«, »je poudarjal, da je enotnost na tem polju posest, ki jo je treba pred vsem, po vsem in nad vsem za vsako ceno ohraniti. Za to edinost je treba prinašati tudi žrtve, celo velike žrtve in tudi osebnega značaja, da pridejo do izraza višji, to so verski interesi. Pri porušenju politične edinosti so vedno verski interesi, ki predvsem trpe, ki pa najdejo najboljšo oporo v edinosti katoličanov. Po drugih državah je zgledov dovolj, ki to dokazujejo.«

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo vreme bo trajalo dalje. V severnih Alpah bo od časa do časa dež, v južnih Alpah pa nekoliko boljše. V splošnem bo vreme nekoliko toplejše.

Amerika in vojni dolgovi

Usodepolni 15. december

Težka alternativa

Washington, 25. nov. ž. Brez ozira na nove argumente,ki jih je postavila Velika Britanija, se bodo morali po mnenju merodajnih činiteljev evropski dolžniki izjaviti: ali da plačajo 15. decembra zapadle obroke ali pa da odpovedo to plačilo. To mišljenje zastopa tudi dopisnik Reuterjevega urada in dodaja, da vlada absolutno soglasje med člani kongresa v tem pogledu, zaradi česar zelo dvomijo, da bi se kongres sploh hotel pred 15. decembrom baviti s Hooverjevim predlogom. Vsekakor hoče imeti novi predsednik Roosevelt popolnoma svobodne roke v tem vprašanju, tako da bo lahko pozneje vojne dolgove uporabil kot prisilno sredstvo pri razorožitvenih pogajanjih in na svetovni gospodarski konferenci. V tem oziru mu bo šel sedanji kongres brezpogojno na roke. V nobenem slučaju noče Roosevelt dovoliti, da bi ga postavili pred gotovo dejstvo in si noče vezati rok.

Ce bo Anglija plačala

London, 25. nov. ž. Snoči je del Beaverbrookovega tiska razširil alarmantne vesti, da je britanska vlada sklenila, da 15. decembra ne bo plačala zapadle anuitete svojega vojnega dolga Ameriki. Na merodajnih mestih so danes zatrjevali, da je bila ta vest prezgodnja. Angleška vlada hoče predvsem počakati odgovora Amerike na svojo drugo noto, ki jo je sestavila na današnji dopoldanski seji. Sploh so politični krogi mnenja, da se britanska vlada ne bo upala odpovedati plačila anuitete. V poslanski zbornici so liberalci predlagali, da se izplačilo anuitete vojnih dolgov ne sme izvršiti brez predhodnega dovoljenja parlamenta.

in Francija

Pariz, 25. nov. ž. Vse vesti o stališču francoske vlade v vprašanju zavezniških dolgov Ameriki so bile prezgodnje. Nihče danes ne ve, kaj se bo zgodilo in kaj bo napravila francoska vlada, ker do sedaj v tej zadevi ni dala še nobene izjave. Ve se le to, da se francoska vlada v vprašanju vojnih dolgov ne bo odločila tako dolgo, dokler se o tem ne bo sporazumela z angleško vlado. Pertinax piše v »Echo de Paris«, kar potrjuje tudi londonski »Daily Telegraph«, da ni izključeno, da bo Francija 15. decembra deponirala anuitete svojih dolgov pri mednarodni reparacijski banki v Baslu, kjer bo ostal znesek deponiran, dokler ne bo dosežen končni sporazum z Ameriko.

bo tretji vesel . . .

Berlin, 25. nov. ž. Nemčija z velikim zanimanjem zasleduje razvoj in potek vprašanja medzavezniških vojnih dolgov, vendar pa s svoje strani ostaja popolnoma hladna. Nemčija v gotovi meri priznava, da odvisi usoda lausannskega sporazuma od sporazuma, ki ga bodo dosegli zavezniki z Ameriko. Toda sam neuspeh takega sporazuma ne pomeni, da bi morala Nemčija zopet plačevati reparacije. V nobenem slučaju ne bo krivda na strani Nemčije, ki je do sedaj izpolnjevala vse svoje obveznosti, kar naj končno napravijo tudi zavezniki. Če pa tega ne bodo hoteli storiti, naj pač delajo po svoji volji, toda na njihov lasten račun, ne pa na račun Nemčije.

Po ameriških volitvah

(Pismo iz New Yorka)

Newyork, decembra.

Zmaga demokratov

Splošne ameriške predsedniške, kongresne in državnozborske ter vse druge lokalne volitve, ki so tako porazno vrgle republikansko administracijo in dvignile Roosevelta z demokrati, so bile letos nenavadno napete in razburljive. Ameriške volitve so sploh vedno živahne, toda letošnja udeležba volivcev je presegla vse dosedanje rekorde. Demokrati so s spretno propagando potegnili za seboj ogromne mase, ki običajno sploh ne volijo. Republikanci so bili vseskozi v defenzivi, vendar pa uspešni v tem, da so si zagotovili skoraj isto število glasov kot pri volitvah leta 1928., ko so zmagali. Že pri vpisovanju volivcev pred mesecem se je izkazalo nenavadno zanimanje. Registriranih je bilo 46 milijonov volivcev. Republikanci so napeli vse sile, toda niso bili kos masam, katere so zbudili iz politične brezbrižnosti demokrati. Roosevelt, kot so poročila v Evropi gotovo že pokazala, je zmagal v 42 državah, Hoover pa samo v 6. Število ljudskih glasov za Roosevelta znaša okoli sedem milijonov več kot za Hooverja. Še bolj žalostno za republikance pa je število glasov, katero so na podlagi ljudskega glasovanja zagotovili v volivnem kolegiju. Volivni kolegij, ki šteje 531 članov, bo dal Rooseveltu 472 glasov, Hooverju pa samo 59. To je zmaga, kakršne tudi optimistični demokrati niso pričakovali.

Enako so demokrati na vsej črti zmagali v kongresnih volitvah. Imeli so že od leta 1930. večino v nižji zbornici kongresa ter tako onemogočali republikansko administracijo pri delu. Zdaj je njih večina naravnost ogromna v obeh zbornicah. Od 435 glasov v nižji zbornici bodo imeli nad 300 svojih, v senatu pa bo od 96 glasov 59 demokratskih, 35 republikanskih in 1 farmarsko delavski. (Glede enega se še ne ve.)

Demokrati imajo torej proste roke. Ekskutiva in zakonodaja sta v njih popolni oblasti.

Ugibanja o novi vladi

Takoj po prvih dveh dneh navdušenja in presenečenja se že napoveduje Rooseveltova sestava novega kabineta. V kabinetu, kot znano, je deset članov, aspirantov pa veliko več in ne slabih. Roosevelt mora seveda upoštevati samo demokrate, osebe, ki mu bodo verno služile, kajti kabinet je v Združenih državah povsem podrejen predsedniku. Upoštevati mora tudi, da ni modro vzeti po več kot dva tajnika (ministra) iz ene države. Kandidatov pa je največ iz njegove rodne države. Važni politiki in ekonomi, kateri se omenjajo kot kandidati za ministrska mesta, so iz Newyorka, kot Owen D. Young, Bernard M. Baruch, John W. Davis, Frank L. Polk in Newton D. Baker. Vsi ti so v Evropi poznani in nekateri že izpod Wilsonove administracije.

Zanimivo je opazovati priporočila časopisja, ki sugerira razne odličnjake v javnem življenju. Vrši se ista agitacija kot se je o priliki Wilsonovega vpeljanja uprave, ki je tudi nastopila po dolgih letih republikanske vlade. Tako se Alfred Smith priporoča kar za vsa ministrska mesta, James Farley, vodja demokratske kampanje, za ministra pošte, William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, za tajnika za delo. Priporočajo se dalje razni vseučiliški predsedniki ter guvernerji držav, zvezni senatorji, milijonarji itd. Sestava kabineta, naj bo kakršnakoli, bo zanimiva zlasti zaradi običajnega nesoglasja pri demokratih. Jug hoče svoj delež in zato kakor v stranki tudi pri deljenju služb nastopa solidno. Katoličana ni bilo nobenega v Hooverjevem kabinetu, zdaj se resno računa, da bosta mogoče dva. Wall Street, to je velekapitalistična struja, mogoče ne bo imel toliko vpliva kot včasih s svojimi priporočili, vsekakor pa se pričakuje, da bodo nekatera najvažnejša mesta šla reprezentantom velekapitalizma. Kabinet bo torej po vseh izgledih zelo mešan.

Politična metla

Preden nastopi Roosevelt (4. marca 1933), bo seveda tudi veliko živahnosti v podeljevanju političnih služb izven kabineta. Prva pride v poštev ameriška zvezna pošta, pri kateri so vse vodilne pozicije politične službe. Izmed več kot 600.000 uradnikov pri ameriški zvezni vladi doma in na tujem je ena tretjina političnih služb, ki se menjajo z menjavo administracij. To je sistem, ki so ga ravno pred stoletjem (1832) vpeljali demokrati, a so ga z vpeljanjem poklicnega uradništva stopnjema odpravljali republikanci. (Prvi zakon v tem pogledu so sprejeli leta 1885.) Demokratski prvoboritelji bodo torej delili službe med seboj in najbolj zvestimi sotrudniki. Pričakuje se, da bo v zvezni upravi po dolgem času zopet v rabi ona velika politična metla, ki pomete z vsemi političnimi nastavljenci prejšnje stranke.

To bo prva naloga Rooseveltove administracije: osnovanje kabineta in »čiščenje«. Računati bo najbrže imel tudi z močno republikansko kampanjo, katera se že snuje in katera se je napovedala že pred volitvami. Hoover s kabinetom se je sicer izrazil za sodelovanje in pripravljanje ugodnega terena za demokrate, toda republikanci bodo nedvomno nadaljevali z organizacijo, katero so započeli malo prekasno pri teh volitvah.

Demokratska zmaga je rodila veliko navdušenja med ljudstvom ter tudi zaupanje, da se vrnejo boljši časi. Vendar pe se je že prvi dan na newyorški borzi pokazala zbeganost, kateri je sledilo padanje in zastoj. Pričakuje se pa, da se bodo efekti republikanskega poraza poznali na borzi samo prvi ali kvečjemu drugi teden.

Časopisje komentira zlasti zaradi novega obzorja proti prohibiciji. Na vsej črti so z demokrati zmagali namreč tudi »mokri«. Med republikanci za novi kongres so sploh sami »mokri«, a med demokrati je čisto malo prohibicijonistov. Na splošno je v časopisju sodba v sledečem: To je doba zmagujoče opozicije. Rooseveltova zmaga najbolj dokazuje to. Pri tako vsestranski zmagi so demokrati srečni, da niso vezani z obljubami. Roosevelt je prost obveznosti. Zahteve klik in partizanskih skupin so neznatne. Roosevelt je sprejel mandat od vsega ljudstva in niti moralna niti materielna obveznost napram koalicijam se njega ne dotika.

Glede poraženega kandidata pa časopisje na splošno priznava, da je Hoover v poslednji kampanji dokazal naravnost junaško prizadevanje, da ovrže trditve proti administraciji, ki nesrečne gospodarske depresije ne more biti kriva.

Andrej Kobal.

Seja vlade

Belgrad, 25. nov. AA. Danes od 11.30 do 13.30 je bila seja ministrskega sveta. Predsedoval ji je predsednik ministrskega sveta dr. Milan Srskić.

Versko preganjanje v Mehiki

Mexiko-City, 25. nov. Po poročilih iz Guadalajara so tamkaj zaprli veliko število vernikov z utemeljitvijo, da ogrožajo javno varnost, ker so radi eprnapolnjenih cerkva zunaj cerkve prisostvovali službi božji.

25.000 kmetov zboruje

Dunaj, 25. nov. ž. Ob 8 zjutraj je prispelo na Dunaj iz Dolnje Avstrije 25.000 kmetov. Ob 10 je bila služba božja v cerkvi sv. Štefana, odkoder so kmetje odšli na zahodni kolodvor. Tam je bilo veliko zborovanje, na katerem je govoril tudi zvezni kancler Dollfuss.

Italija-Avstrija-Madjarska

Dunaj, 25. nov. ž. »Extra Blatt« objavlja vest z Dunaja, v kateri zatrjuje, da bo Italija stavila v Parizu zahtevo, da se tržaška luka poživi z madjarskim in avstrijskim izvozom. Pri tem list naglaša, da bo v slučaju realizacije tega načrta avstrijska postaja Beljak dobila poseben pomen, ker bo tvorila središče madjarskega in avstrijskega izvoza.

Italija v Perziji

Rim, 25. nov. Uradni list objavlja vest o izmenjavi ratifikacijskih listin o prijateljskem paktu med Italijo in Perzijo. Listine so izmenjali v Teheranu.

Konferenca petih velesil

Pariz, 25. nov. tg. Herriot je pripravljen, osebno iti na konferenco petih velesil, če se je bo udeležil tudi MacDonald. Tu naglašajo, da je ta konferenca uspeh za Francijo, ker se bo sestala, ne da bi bil dal Paul Boncour kakršnokoli koncesijo, tudi ne glede na zahtevo po enakopravnosti. Herriot in kabinet sta soglasno odobrila stališče Paula Boncourja. Čujemo, da bi se lahko zahtevale celo koncesije z nemške strani, in trdijo, da se je nemški zunanji minister baron Neurath na pritisk Anglije in Amerike praktično odrekel poprejšnjemu slovesnemu priznanju enakopravnosti in da je dozdevno zahteval, da sme biti konferenca petih velesil samo oficiozna.

Belgrad, 25. nov. AA. Naša razstava jugoslovanskega sadja in poljskih pridelkov na inozemskem, je odložena na 20. decembra.

Naša trgovina s Poljsko

Kompenzacijski urad

Belgrad, 25. nov. l. Tukajšnji jugoslovansko-poljski komite je imel te dni sejo, na kateri je razpravljal o potrebi sprejetja kompenzacijskega sistema trgovinske izmenjave med Jugoslavijo in poljsko republiko, ki bo v nasprotju z deviznimi in valutarnimi omejitvami, ki so pri nas v veljavi, omogočil nadaljnji neovirani trgovinski odnošaj med obema državama. Tozadevno poročilo je podal na seji dr. Ljubočevski, trgovinski svetnik na tukajšnjem poljskem poslaništvu. Komite je nato izvolil iz svoje srede ožji odbor, ki bo proučil to vprašanje in pripravil potrebni elaborat za izvedbo kompenzacijske organizacije, ki bo pričela poslovati še ta mesec. Ožji odbor se bo obrnil s prošnjo na razne gospodarske sloje, da pristopijo v organizacijo. Na Poljskem je taka organizacija že ustanovljena. Seji poljsko-jugoslovanskega gospodarskega komiteja je prisostvoval tudi poljski poslanik

Razsodba v ponarejevalski aferi

Selan obsojen na 14 mesecev robije

Ljubljana, 25. nov.

Ob 14 je bila glavna razprava prekinjena in se je nadaljevala ob 15.30. Senatni predsednik je še prečital različne zapisnike in dokumente o posameznih obtožencih. Sledili so nato triurni govori državnega tožilca in osmih branilcev, ki so skušali obremenjene obtožence kolikor mogoče razbremeniti. Mali senat se je nato umaknil v posvetovalnico. Posvetovanje je trajalo dobro uro, nakar je predsednik s. o. s. g. Anton Mladič objavil sodbo med splošno tišino poslušalstva, ki se je večinoma rekruliralo iz Ljubljančanov. Obsojeni so bili:

Ivan Selan na 14 mesecev robije in 600 Din denarne kazni;

Andrej Gruden na 1 leto strogega zapora in 240 Din denarne kazni;

Olga Grudnova, njegova žena, na 4 mesece strogega zapora in 60 Din, pogojno za tri leta;

France Sporer na 10 mesecev strogega zapora in 60 Din;

Avgust Dolinar na 2 leti robije in 480 Din denarne kazni;

Ivan Dolinar na 2 leti in 3 mesece robije in 420 Din denarne kazni;

Edvard Vidergar na 18 mesecev robije in 120 Din denarne kazni;

Jakob Urbanija na 5 mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni.

Oproščeni so bili od obtožbe razpečavanja falzifikatov: mladoletni France Zupančič, Matevž Dragar in Jakob Sotenšek. France Zupančič pa je bil obsojen zaradi neke tatvine na 8 dni zapora, pogojno za 1 leto. Naposled je bila Angela Dolinarjeva obsojena zaradi razpečavanja falzifikatov na 4 mesece strogega zapora in 60 Din denarne kazni, toda pogojno za 3 leta.

Predsednik je zelo obširno utemeljeval obsodbo. Deloma je nekatere obtožence oprostil od dejanj, ki so bila inkriminirana v obtožnici. Državni tožilec je prijavil priziv zaradi prenizke kazni. Tudi branilci so prijavili priziv in deloma revizijo, nekateri so si pa pridržali tridnevni rok. Na branilčevo prošnjo je senatni predsednik odredil, da se izpusti na začasno svobodo obsojeni Ivan Selan, ki je prijavil revizijo in priziv. Razprava je končala ob 21.

Nastop konservatoristov

Državni konservatorij v Ljubljani je priredil v torek popoldan v Filharmonični dvorani v tem šolskem letu prvo produkcijo svojih gojencev. Nastopilo je 11 gojencev iz različnih letnikov. G. Ivan Žižmond (II. letnik, šola prof. Ivančičeva) je zaigral violinsko skladbo Veracinijevo: Giga. Svojemu letniku primerno je pokazal lepo tehniko in čistost tona. Spremljala ga je na klavirju gdč. Božena Šaplja. G. Valens Vodušek (III. letnik, šola prof. Janko Ravnikova) je reproduciral na klavirju Martinujevo skladbo moderno naturalističnega stila: Film en miniature v 6 delih (tango, scherzo, berzeuse, valse, chanson, carillon). Tehnika, izrazita ritmika in plastika ga odlikuje, združena z razumno poglobitvijo. Ga. Helena Lapajne (III. let., šola ravn. Hubadova) je zapela tri pesmi (Brahms, Pavčič, Hildach) in učinkovala z lepim, mezzosopranskim glasovnim materijalom. Spremljal jo je pri klavirju lepo podrejeno g. Ivan Krmpotič. — G. Zoran Pianecki (IV. let., šola prof. Rupla) je odigral Vivaldijev vijolinski koncert v a-molu. Prepričal je z izrazito muzikalnostjo in tehniko, ki jo odlikuje širok, izrazit ton (izdelana desna roka). G. Reinhold Gallatia je klavirski del te skladbe podal poglobljeno. G. Tone Petrovčič (IV. let., šola prof. Foedransperg ove) je zapel tri operne arije Puccinija, Verdija in Beethovna. Njegov bariton mnogo obeta; (opozoril bi ga pa, naj vokalizaciji posveti več pozornosti). Spremljal ga je g. Krmpotič. Gdč. Božena Mucha (IV. let., šola prof. Šmalc-Švajgerjeve) je z Beethovnovimi 32. varijacijami za klavir pokazala tehnično izdelanost. Gdč. Jeanetta Perdan (VI. let., šola ravn. Hubadova) je zapela tri pesmi (Pavčič, Meyerber) in pokazala lep smisel za koloraturo. Spremljal je g. Gallatia. Končno pa je g. Leon Pfeifer (IV. let. vis. šole — prof. Šlais) v dveh Bachovih skladbah za solo violino, ki zahtevata res mnogo spretnosti, uspel s svojo izdelano tehniko.

Produkcija je bila dokaz resnega dela profesorjev in učencev našega konservatorija. Iz predvajanih kompozicij in načina podajanja je nehote izstopil videz, da je gojitev predvsem tehnične plati sistematično urejena, dočim znanstveno glasbeni, estetični in stilno analitični študij zavisi le od orientacije posameznega učitelja in je zato sistematično neenoten. V. U.

Osebne vesti

Belgrad, 25. nov. l. Za vršilca dolžnosti pomočnika inspektorja državne obrambe je postavljen generalštabni brigadni general in maršal dvora Aleksander Dimitrijević. Za vršilca dolžnosti poveljnika dravske diviz. oblasti je imenovan generalštabni brigadni general Vladimir Cukavec. Za inspektorske posle drinskega orožniškega polka je določen Franc Dekvala, orožniški podporočnik. — Razrešena sta in stavljena na razpoloženje vojnemu ministru sanitetni polkovnik dr. Matej Justin in inženjerski major Oskar Kirchbaum.

Belgrad, 25. nov. l. Na ljubljanski univerzi so napredovali: na filozofski fakulteti Fran Albrecht za tajnika 7. skupine, na juridični fakulteti Jože Medvešček za knjižničarja 7. skupine in Albin Bevc, za glavnega arhivarja 7. skupine. — Premeščeni so: davčni uradnik Viktor Kumer z davčnega urada v Ribnici na davčno upravo v Celje, iz Celja v Kamnik pa je premeščen pomožni davčni uradnik Anton Žmuc. — Iz 7. v 6. skupino je napredoval Vladimir Knez, tehnični višji pristav na tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani. — Pri ljubljanskem železniškem ravnateljstvu so vpokojeni strojevodji: Rudolf Gale in Aleksander Fiker ter vlakovodje: Janez Ovsec, Anton Pohar, Janez Bračko, Alojz Kancler, oficial Mihael Prosen, pomožni oficial Jože Naglič, oficial Leopold Burian, nadzorni prometnik Jožef Likonik, nadzornik proge Jakob Lazar in poslovodja Dominik Volanac.

Dovoljenja za tujo valuto

Ljubljana, 25. nov. AA. Dravska finančna direkcija objavlja: Vsa do sedaj izdana dovoljenja in legitimacije za nakup tujih plačilnih sredstev za vzdrževanje študentov, bolnikov itd. v tujini, izgube 15. decembra t. l. veljavo. Osebe, ki bi po prvem in 2. točki tega odloka imele pravico zahtevati tuja plačilna sredstva, morajo najdelj do 10. decembra t. l. poslati oddelku državnega računovodstva — deviznovalutni odsek — pravilno izpolnjene prošnje preko svojih staršev ali varuhov. Tem prošnjam je treba priložiti šolska izpričevala za študente, za bolnike pa zdravniška izpričevala, oboji pa morajo priložiti še potrdilo o plačanem davku. Prizadete stranke se o tem obveščajo s pristavkom, da dravska finančna direkcija v Ljubljani od 1. decembra t. l. ne bo več izdajala dovoljenj za nakup tujih plačilnih sredstev. V teh stvareh naj se stranke obrnejo na oddelek državnega računovodstva finančnega ministrstva v Belgradu.

Slovaško pismo

Bratislava, novembra.

Mnogokrat čitamo, da so Slovaki separatisti in protidržavni elementi, ker se bore za avtonomijo. Resnica pa je čisto drugačna; oni so pravi domoljubi in zaščitniki ljudstva ter borci za njegove pravice.

To je treba tudi dokazati. Najlepši dokaz za to trditev je sklep glavnih slovaških strank, da bodo skupno nastopale v boju za ljudske pravice. Avtonomistični program je poleg Hlinkove ljudske stranke prevzela tudi stranka evangeličanov (slovaška narodna stranka). Zaradi tega je razbita vsaka možnost gonje proti »klerikalcem«. Nedavne narodne manifestacije v Zvolenu in Dečinu, na katerih so bili tudi pristaši drugih strank, pa dokazujejo, da je v avtonomističnem taboru cel narod, tudi velik del onih, ki so organizirani v drugih strankah.

[illegible] Prav posebno živahno se giblje akademska mladina. Ta prireja posebne politične večere, ki se jih udeležujejo tudi starešine. Udeležba je zelo velika, debata živahna in realna. Na tak sestanek je bil povabljen tudi pisec teh vrstic. Referirala sta tajnik stranke dr. Sokol in bivši minister Tisza. Iz obeh referatov je bilo razvidno, kako politiki pravilno vzgajajo mladino v delu za narod in državo.

Dr. Sokol je priporočal akademikom temeljito izobrazbo. Kot dobro kvalificirani absolventi bodo mogli zasesti vsa javna mesta na Slovaškem. Narod bo tako prišel do uradništva, ki mu zaupa in od katerega pričakuje, da bo delalo v njegovem interesu. S tem je pa bistveno dosežena že samouprava in so iz javnosti potisnjeni oni, ki žive na račun protinarodne politike v škodo naroda. Dejanske in popolne avtonomije nato ne bo težko doseči.

Minister Tisza je razložil načela avtonomistične politike. Besedo avtonomija nasprotniki zlorabljajo kot šlager proti ludovcem. **Program stranke stvarno ni avtonomija. Avtonomija je le sistem za ureditev države.** Program stranke, ki je ljudska, je v tem, da se bori za suverenost naroda. Narod naj si kuje svobodno potrebne postave, t. j. praktična avtonomija, pravi ljudski in državni sistem. Borba naroda, organiziranega v stranki, gre za dosego in priznanje suverenosti, kot jo ima dejansko češki narod, ki suvereno odloča svojo usodo. Boj za suverenost naroda ni boj proti državi, ampak boj za okrepitev iste na podlagi suverenosti drugega državnega naroda.

Te ideje so združile slovaški narod. Nasprotniki suverenosti slovaškega naroda zato poizkušajo razbiti enotno fronto vodilnih slovaških strank, kar se jim ne bo posrečilo. Vendar je dana možnost, da izgube posamezniki orientacijo vsled hujskanja nasprotnikov, da bi se ustvarila neenotnost. V takih slučajih je treba poiskati autentičnih informacij na kompetentnih mestih, pa ne bo nikdar niti v malem zrušena enotna fronta. [illegible]

Dalje je važno vprašanje enotnosti katoliških strank v ČSR. Ta je v bistvu odvisna baš od navedenih principov. Kadar bodo vse katoliške stranke države nastopile za suverenost slovaškega naroda, tedaj bodo Slovaki ponovno podprli to težnjo, kot so jo že. Radi tega bodo pri ludovcih propadli vsi poizkusi politične kolaboracije, ki ne bi zagotovili Slovakom avtonomije.

Suverenost naroda češkega, slovaškega in podkarpatskih Rusov bi bila dovolj velika garancija za varnost meja republike, ki jo vsi srčno ljubijo in za kar je bilo doprinešenih toliko žrtev.

Da bi tudi dijaštvo pripomoglo realizirati ta cilj, je bilo soglasno in z navdušenjem sklenjeno, ustanoviti posebni akademski politični klub na bratislavski univerzi. S.

Delnice Priv. agrarne banke

Belgrad, 25. nov. AA. Mnogi državni uradniki, ki so podpisali in vplačali delnice Privilegirane agrarne banke preko svojih predstojništev, se obračajo na banke s prošnjo, da jim pošlje delnice. Glede na to obvešča Privilegirana agrarna banka vse prizadete, da je izročila finančnemu ministrstvu že decembra lanskega leta vse delnice, ki so jih državni uradniki podpisali in vplačali preko svojih predstojništev.

Okrasite si
Vaš dom, Vaše stanovanje
z novodobno opremo pohištva, katero kupite najceneje pri:
ANDREJ KREGAR in SINOVA
tovarna pohištva
ŠT. VID NAD LJUBLJANO — TELEFON ŠT. 12
(nasproti kolodvoru)
Ilustrir. ceniki se pošiljajo proti 20 Din predplačila

Selan in tovariši pred sodniki

Razprava zaradi ponarejanja in razpečavanja bankovcev

Ljubljana, 25. nov.

V razpravni dvorani št. 79 se je danes ob 8.30 pričela velika razprava proti ponarejevalcem odnosno razpečevalcem sto- in tisočdinarskih bankovcev .Dvorana je nabito polna podeželskih poslušalcev, večinoma iz krajev, odkoder so obtoženci doma. Sodni dvor in odvetniki so zasedli sedeže okoli miz v obliki podkve. Obtožencem — 12 po številu — pa so bile odkazane v sredi tri zatožne klopi. Mali senat tvorijo s. o. s. g. Anton **Mladič** kot predsednik in sodnika dr. Ernest **Kobe** in g. Ivan **Kralj** kot votanta. Javno obtožbo zastopa drž. tožilec dr. Hinko **Lučovnik**, obtožence pa brani 8 odvetnikov.

Razprava je potekala mirno, brez vsakih dramatičnih prizorov in so obtoženci po vsem prostodušno priznavali v obtožnici vsebujoča kaznjiva dejanja.

Kaj očita obtožnica?

Obtoženi so zločina ponarejanja sto — odnosno tisočdinarskih bankovcev in njih razpečavanja:

Ivan **Selan**, 30-letni posestnik in župan v Suhadolah pri Kamniku, zelo talentiran, a tudi prav tako častihlepen mož-samouk. ki se bavi z raznimi znanostmi od astronomije do metafizike, prav spreten risar in premeten računar. Ivanu Selanu očita obtožnica, da je od maja do julija letos v Suhadolah pri Komendi na »Verografu« izdeloval 100- in 1000-dinarske bankovce.

Andrej **Gruden**, 27-letni najemnik mlina v Sp. Brniku, je v istem času v Spodnjem Brniku na »Verografu« izdeloval stodinarske bankovce, da je od Franceta Šporarja sprejeti 1000-dinarski bankovec opremil s številkami in serijo in da je Francetu Šporerju izročil 4 ponarejene stodinarske bankovce.

Olga **Gruden**, 20-letna mlinarjeva žena je 25. julija v trgovini Selak hotela plačati par kupljenih čevljev s ponarejenim tisočakom, ki ga je hotel nato vajenec menjati v Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo. Tam so bankovec spoznali za ponarejen, obvestili o tem policijo, ki je v trgovini prijela Olgo Grudnovo, ki je potem vse priznala.

France **Šporer**, oženjen, 38-letni mlinar v Stobu pri Domžalah, je po obtožnici nagovoril Andreja Grudna, da se je lotil ponarejanja stotakov ali »bognarjev«, kakor jih nazivlje Ivan Selan, da je pomagal pri nakupu »Verografa« in kemikalij in da je seznanil Andreja Grudna z Ivanom Selanom.

Avgust **Dolinar**, 28-letni samski mlinar z Gore pri Vačah je skupno z bratom Ivanom in Edvardom Vidergarjem, kakor trdi obtožnica nagovoril Ivana Selana, da je začel ponarejati 100- in 1000-dinarske bankovce, da je julija t. l. na svojem domu opremljal od Ivana Selana ponarejene sto in tisočdinarske bankovce s številkami in serijami, da je 21. julija v Ljubljani razpečal 5 ponarejenih bankovcev po 100 Din in sicer pri trgovcu Rudolfu Držaju v Kolodvorski ulici 3 falzifikate, pri tvrdki Žalti na Tyrševi cesti enega in v trgovini P. Magdič enega, a dne 25. julija v gostilni pri »Kaplanu« 1 bankovec za 100 Din, in da je 25. julija skušal razpečati še nadaljnjih 24 falzifikatov po 100 Din. Bil pa je v trgovini Gorec, ko je hotel kupljeno kolo plačati s 15 ponarejenimi stotaki zasačen in aretiran.

Ivan **Dolinar**, 32-letni samski mlinar na Gori pri Vačah, je prav tako kot njegov brat nagovarjal Ivana Selana k ponarejanju bankovcev in se udeleževal ponarejevalske akcije, opremljal je falzifikate s številkami in serijami in da je 25. julija razpečal v Zagorju na pošti enega nekemu moškemu in enega v trgovini Alojzija Vozel na Razpotju in da je naposled zapeljal Jakoba Urbanijo, da se je lotil razpečavanja falzifikatov.

Edvard **Vidergar**, 32-letni oženjen posestnik v Drtiji pri Moravčah, je prav tako nagovarjal Ivana Selana, da bi ponarejal denar, da je julija na Gori pri Vačah opremljal od Ivana Selana ponarejene stotake in tisočake in da je julija v moravški okolici razpečal neugotovljeno množino ponarejenih stodinarskih bankovcev.

To so glavni akterji v dalekosežno zasnovani ponarejevalski akciji. Ostali so prišli na zatožno klop le po svoji nepremišljenosti in nevednosti. Razpečavanja falzifikatov so obtoženi:

Jakob Urbanija, 26-letni, oženjeni posestnik na Slivni pri Vačah, krepak in zastaven mož — bil je vojak v kraljevi gardi —, je koncem julija razpečal 5 stodinarskih falzifikatov v Litiji, 1 v trgovini Kristan na Vačah in 1 nekemu Dalmatincu, dalje je poskušal spraviti v promet še tri druge falzifikate v Litiji, pa je bil prijet.

Matevž **Dragar**, 36-letni strojevodja v Zagorju ob Savi, je izplačal v Kotredežu posestniku Jakobu Sotenšku neki dolg z dvema ponarejenima stodinarskima bankovcema.

Posestnik Jakob **Sotenšek**, 60-letni mož v Kotredežu, je 13. avgusta poskušal spraviti v promet dva ponarejena bankovca najprej v odvetniški pisarni dr. Ferda Ludvika v Litiji. Ko pa ga je solicitator Anželj opozoril, da je to ponarejen denar, ju je razpečal v pekarni Marije Selšek v Gradcu in v gostilni Marka Drnovška na Savi.

Angela **Dolinar**, 30-letna posestnikova hči na Gori pri Vačah, je 15. julija v Ljubljani poskušala razpečati ponarejen 1000-dinarski bankovec v prodajalni Osrednjih mlekaren in še v neki drugi trgovini, a se ji ni posrečilo. Tisočak ji je dal njen brat Avgust.

Obtožnica.

ki je zelo obširna, navaja v vseh podrobnostih, kako so prišli na sled ponarejevalcem in kako so ti zasnovali svojo ponarejalsko akcijo.

Falzifikati so bili sicer izdelani na slabejšem papirju, vendar kljub temu tako točno, da so jih sprejemali celo trgovci in blagajničarji, ki imajo velik denarni promet.

Energični ukrepi varnostnih oblastev so imeli presenetljiv uspeh.

Glavna ponarejevalca.

Falzifikate sta izdelovala Ivan Selan in Andrej Gruden in sicer ločeno vsak za se, vendar kljub temu v nekaki medsebojni zvezi, katero je posredoval obdolženec Franc Šporar in je zlasti Andrej Gruden dobil pri Ivanu Selanu kot strokovnjaku v falzificiranju bankovcev potrebna podrobna navodila in praktične nasvete.

Kdo je dal pobudo?

Ideja, priti na lahek način do denarja, je najprej vzrasla pri Francu Šporarju, ki je začel nagovarjati Andreja Grudna, da bi leta poskusil ponarejati bankovce. Andrej Gruden, ki je bil nekoliko vešč risanja in v manipulaciji z »Verografom« izza svojih vojaških let, se je takoj živahno poprijel te ideje. Ker pa niti Andrej Gruden niti Franc Šporar nista imela denarja za nakup »Verografa«, kemikalij, barv, papirja in drugih predmetov, potrebnih za ponarejanje novčanic, je nasvetoval Šporar Grudnu, naj nakupi na up večjo količino ajde, ki jo naj potem takoj naprej proda za gotov denar, z izkupičkom pa kupi »Verograf« in ostale potrebščine. Andrej Gruden je na to pristal in kupil s posredovanjem Franceta Šporarja pri posestniku Ivanu Teršanu v Sv. Valburgi cirka 550 kg ajde, ki je pa ni plačal, marveč naprej prodal za gotov denar. S tem izkupičkom je Andrej Gruden pri tvrdki The Rex kupil »Verograf« in nato še druge potrebščine, nakar je takoj pričel s ponarejanjem bankovcev. Prerisal je pravi 100-dinarski bankovec na oljnati papir in sicer je izvršil 13 risb (za vsako barvo na bankovcu posebe), nato pa prenesel vseh 13 risb na »Verograf« in prebarval z raznimi barvami. Na isti način je prenesel na novčanice tudi številko, serijo in kontrolno številko. Na ta način je Andrej Gruden izdelal 30 komadov 100 dinarskih falzifikatov, od katerih je izročil 4 Francu Šporarju v razpečavanje, rekoč: »Taki so! Če jih moreš, jih ponucaj!« O drugih pa trdi Andrej Gruden, da jih je sežgal.

Na drugi strani se je pojavil kot

glavni falzifikator

bankovcev v Suhadolah Ivan Selan, samo s to razliko, da je bila Selanova akcija zasnovana v dokaj širšem obsegu, da je falzificiral bankovce v mnogo dovršenejši obliki in da je bilo njegovo delo tudi uspešnejše in plodonosnejše.

Ivan Selan je navaden kmetski človek, vendar je kljub temu sorazmerno precej izobražen in dosti inteligenten, mnogo načitan in ambiciozen, zlasti pa je jako spreten risar. Oblastvom, zlasti sodišču, je dobro znan, ko je bil l. 1928. obtožen baš zaradi sličnega delikta t. j. zaradi ponarejanja in razpečačavanja 100-dinarskih bankovcev pred takratnim porotnim sodiščem v Ljubljani, kjer so ga pa porotniki — dasi mu je bila krivda takorekoč povsem dokazana in je svoje dejanje v bistvu tudi odkritosrčno in skesano priznal — oprostili vsake krivde in kazni.

Slabe gospodarske razmere

Letos spomladi so se posvetovali obdolženci Avgust in Ivan Dolinar ter Edvard Vidergar, ki so menda vsi v precejšnjih slabih gospodarskih razmerah, kako bi prišli na ta ali oni način do denarja. Pri tem se je Avgust Dolinar spomnil na znanega falzifikatorja bankovcev Ivana Selana in takoj je v vseh treh dozorel sklep, da se obrnejo do njega, da jim napravi večjo množino bankovcev po 100 in 1000 Din, nakar bodo ta denar skušali spraviti v promet. Že meseca maja t. l. sta se oglasila pri Ivanu Selanu Ivan Dolinar in Edvard Vidergar ter se mu baje predstavila kot funkcijonarja gasilnega društva v Litiji. Izrazila sta mu željo, da bi jima napravil nekaj 100 dinarskih in 1000 dinarskih bankovcev, češ da bi služili za srečke pri veselici gasilnega društva v Litiji. Ivan Selan je v to bistveno privolil, samo omenil je, da se manjše množine teh bankovcev ne izplača delati, nakar so se dogovorili, da jim Ivan Selan napravi 100 bankovce po 100 in 100 po 1000 Din. Kasneje so Ivan Dolinar, Edvard Vidergar in Avgust Dolinar, ki je potem tudi zahajal k Selanu, naročilo povišali in sicer na 1000 komadov po 100 in 350 komadov po 1000 Din. Glavno zvezo in v bistvu vsa pogajanja z Ivanom Selanom je vodil obdolženec Edvard Vidergar.

Dobro izdelani

Selanovi falzifikati so bili sorazmerno jako dobro izdelani in na prvi pogled jako slični pravim novčanicam in da bi za pravimi v nobenem pogledu ne zaostajali, si je iznajdljivejši Ivan Selan izmislil še posebno pripravo iz gumija, s katero je pritiskal na svoje bankovce tudi — vodni tisk! Delo je bilo kajpak zamudno in ker je moralo ostati vse tajno, je bil Ivan Selan navezan sam na se, le proti koncu mu je pri razmnoževanju falzifikatov na »Verografu« pomagal tudi obdolženec Edvard Vidergar.

Sredi meseca **julija je bil Ivan Selan delo končal in je izročil Edvardu Vidergarju 322 komadov po 1000 Din in 930 komadov po 100 Din.** Vse je Vidergar prinesel na Dolinarjev dom. Ti bankovci pa niso imeli še vtisnjenih številk in serij, kakor pravi bankovci in v to svrho je Edvard Vidergar dobil nekje ročno tiskarno. Brata Dolinarja pa sta po svoji sestri Angeli Dolinar naročila pri ljubljanskem graverju Iv. Černetu številke in črke, nakar so vsi trije t. j. oba brata Dolinarja in Edvard Vidergar začeli opremljati navedene falzifikate s številkami in serijami. S tem je prišla falzifikatorska akcija v končno fazo. Bankovci so bili gotovi za razpečevanje.

Kako odgovarjajo obtoženci?

Ivan Selan pravi, da je žrtev drugih.

Čitanje obtožnice je trajalo z vsemi formalnostmi vred dobro uro. Ker sta se med obtoženimi nahajala dva mladostnika, bi morala biti razprava tajna. Zastopnik obtoženih Dolinarjev dr. Vladislav Pegan pa je zahteval v imenu svojih klijentov, naj bo razprava javna, čemur je predsednik senata ugodil. V dvorani je bilo večina poslušalcev rojakov obtoženih, le redki so bili Ljubljančani, ki so pritisnili šele popoldne, tako da sta morala delati red dva policijska stražnika. Zelo napeto je bilo zaslišanje prvega obtoženca Ivana Selana.

»Ivan Selan, kako se zagovarjate?« je vprašal senatni predsednik. »Kako ste prišli do tega, da ste pričeli ponarejati stotake in tisočake? Ali ste krivi ali ne?« Selan je dolgo molčal. Bil je močno bled v obraz. In predsednik ga je moral ponovno vprašati: »Kako se zagovarjate? Razumete vprašanje?«

In Ivan Selan je počasi premišljeno spregovoril: »Gospod predsednik! Zakrivil sem! Sem bil preveč lahkoveren in zaupljiv, nasedel sem Dolinarjem kot žrtev.«

Obtoženec je nato pripovedoval na dolgo in široko, kako sta prišla k njemu nekega dne majnika Ivan Dolinar in Edvard Vidergar. Prvi se mu je predstavil, da je veleposestnik, lastnik elektrarne in mlina in da je tajnik gasilskega društva v Litiji. Predsednik: »To je bilo malo pretirano!« Obtoženec: »Saj Dolinarji imajo res hišo kot kako graščino. Veliko posestvo, lastno kovačijo, mlin, moderne stroje in veliko gospodarsko poslopje.«

Selan je nato pripovedoval, kako sta ga vprašala, če je res napravil l. 1930 posebne, stotakom podobne srečke za Gasilsko društvo v Cerkljah in koliko je zahteval za delo nagrade. Začela sta mu nato praviti, da je litijsko društvo naročilo bankovcem podobne srečke v Jugoslovanski tiskarni, pa so predrage. Vprašala sta ga, ali bi bil on pripravljen napraviti več izvodov tisočakov, stotakov ali »bognarjev« in kovačev. Glihali so in glihali. Naposled so se sporazumeli, da bo napravil 350 komadov tisočakov in stotakov, a 150 komadov kovačev. Za nagrado si je izgovoril Selan za tisočake po 8 Din, stotake 6 in kovače 4 Din. Skupen račun je znašal 8079 Din.

Obtoženi Selan je naposled pristal in sklenil pogodbo. Oba sta mu govorila, da morajo biti falzifikati fino narejeni, tudi z vodnim tiskom in rozeto. Finančna oblast je dala za to dovoljenje. Živahno je povdaril: »Hotel sem ljudem pokazati, da znam dobro risati in da za tiskarno nikakor ne zaostajam. Tudi sem gledal, da se ne bi z mene norca delali v Litiji. Dolinar mi je tudi prigovarjal, naj jih dobro napravim, da se ne bi odborniki jezili, da so moji slabše napravljeni. — Vse sem verjel.

Sapo mu je zaprlo.

Ivan Selan je nadalje omenjal, kako je delal bankovce javno, ne skrivaj. V skrbeh pa je bil, ko ni slišal, da bi bila napovedana veselica. Je ni bilo. V »Slovencu« pa sem med dnevnimi vestmi bral opozorilo, da so se pojavili v prometu taki in taki falzifikati. Tako sem se ustrašil, da mi je kar sapo zaprlo. Pozneje sem se potolažil, ko sem notico natančneje prečital in spoznal, da gre za bankovce, ponarejene na slabem, grobem papirju. Moj papir pa je bil finejši. Zato sem ze začel smejati, ko sem tudi v »Slovencu« čital, da je policija zaplenila ponarejene bankovce.

Predsednik: »Če ste začeli sumiti, zakaj niste šli na policijo naznanit?«

Obtoženec je nato na dolgo in široko navajal vzroke, zakaj ni prijavil Andreja Grudna. »Delal sem le srečke in nič drugega, zato nisem javil policiji.« Grudnu samemu je svetoval, naj preneha s ponarejanjem, ker ga bo drugače javil oblastem. Predsednik: »Ali vam ni prišlo do zavesti, da je to kaznivo. — To bi bili dolžni kot državljan in župan!« Obtoženec: »Mislil sem, da ni kaznivo. Vidergar in Dolinar sta mi rekla, da na «srečkah» ne sme biti številk, niti serij.« Predsednik: »Koliko ste zaslužili?« Selan: »Ves račun je znesel 8079 dinarjev. Nisem dobil plačano!« Da delam bankovce, so vedeli vsi moji sosedje. Pred nasprotniki sem toliko skrival, da ne bi zvedeli, da sem konkurent Jugoslovanski tiskarni in da me ne bi zato naznanili.

Drugi obtoženec Andrej Gruden

je ponarejal na nespreten način stotake. Tudi on vse odkrito prizna. Naposled je celo stvar in riziko premislil, zato je delo opustil in bankovce zakopal. Posodil je Selanu nekaj kemikalij. Ženi je dal ponarejen tisočak, ki ga je Šporer prinesel od Dolinarjevih. Drugače ni bil pri akciji udeležen.

Razvila se je živahna in strokovnjaška razprava o dveh tisočakih, na katerih so bile narejene rdeče in rumene črte. O teh je Selan izjavil, da ni teh črt naredil. Zvračal je krivdo na Ivana Dolinarja odnosno Vidergarja.

Selan je izjavil: »Predlagam, da sodišče zasliši o tem strokovnjaka.«

Državni tožilec: »Saj imamo vas za strokovnjaka!«

Olga **Gruden** je vse odkrito priznala. France **Šporer** je skesano povedal, kako je prigovarjal Andreju Grudnu, da bi začela ponarejati denar.

Avgust Dolinar, Ivan Dolinar in Edvard **Vidergar** so prav tako priznali vse in bistveno potrdili Selanov zagovor. Ta ni vedel, kaj nameravajo s ponarejenimi stotaki in tisočaki, na katerih so na Dolinarjevem domu vtiskavali številke in serije. Črke so kupili v Ljubljani. Vidergar se je zagovarjal, da je bil v veliki stiski. Doma je bilo pomanjkanje in družina je stradala. Predsednik: »Vidergar, vi ste napravili načrt, kako boste Selana preslepili.« Vidergar je pritrdil.

Jakob Urbanija, ki je razpečal 5 bankovcev, je priznal, rekoč: »Doma je bila revščina. Žena v otročnici. Otroci so vekali: «Oče, kruha, kruha!» Razpečal sem pet bankovcev, tri pa sem samo poskušal.«

Strojevodja Matevž **Dragar** je prav tako vse priznal, toda zatrjeval je, da ni vedel, kje je dobil falzifikat. Jakob Sotenšek, Franc **Zupančič** in Angela **Dolinar** so prav tako prostodušno in skesano vse priznali.

Kaj pravijo priče?

Zaslišanje obtožencev je trajalo do 12.30. Nato je predsednik začel čitati razne zapisnike prizadetih prič in oškodovancev. Selanova dekla Manica **Dobnikarjeva** je povedala:

»Selan nam je zvečer pripovedoval, da ima napraviti večjo množino sreček kot bankovce samo brez številk in serij. Ljudje so hodili gledat, kako dela Selan v kamri bankovce. Neko soboto popoldne julija je prišel neki moški k Selanu in mu rekel: »Ali je narejeno? Se mudi, ker nujno rabimo za veselico.« Selan je vso noč delal do 5 zjutraj drugega dne. Moški je nato odnesel ves paket ponarejenih bankovcev. Bilo jih je 930 komadov.«

Prejšnja Selanova dekla Angela **Podjedova** pa je pripovedovala: »Leta 1930 in 1931 nisem nikdar opazila, da bi bil Selan delal denar. Hodili so k njemu ljudje in ga prosili, naj naredi nekaj denarja. Vse pa je odgnal. K Selanu so prihajali celo

ljudje z Dolenjskega.

Tako je prišla k Selanu l. 1931 neka Dolenjka. Rekla je, da je zelo od daleč. Lepo je Selana prosila, da bi se jo usmilil in napravil nekaj bankovcev, tako bi jo rešil propada. Prinesla mu je veliko grozdja, vina in pečeno kokoš.

Selanovi falzifikati so se celo na carinarnici pojavili. O starem Sotenšku pravijo priče, da je nekoliko omejen in velik stiskač. Uradnik odvetnika dr. Ludvika je ponujal njemu za falzifikate po 40 Din.

Predsednik je med zaslišanjem nekatere obtožence tudi izpraševal, od kod izvira oni tisočak, ki so ga v torek zaplenili na tržaški mitnici in ki so ga spoznali, da je Selanovo delo. Nikdo ni vedel pojasniti. Sklepajo, da cirkulira še več ponarejenih stotakov in tisočakov po deželi.

Razsodbo priobčimo na drugem mestu.

Ako je umivanje krožnikov naporno...čistilka Vim pomaga!

Koliko truda Vas je včasih stalo ohraniti kuhinjsko posodo bleščeče čisto in sijajno, a sedaj napravi to z lahkoto VIM. VIM odstrani hitro maščobo in vse ostanke jedil iz krožnikov in skled. VIM vsebuje milo — zato deluje tako hitro in ne pušča nikoli prask. VIM je postal sloveč radi tega, ker čisti hitro in pazljivo.

VIM

9-3 9-32

ČISTILKA VIM ČISTI VSE!

Zahvalna kapelica

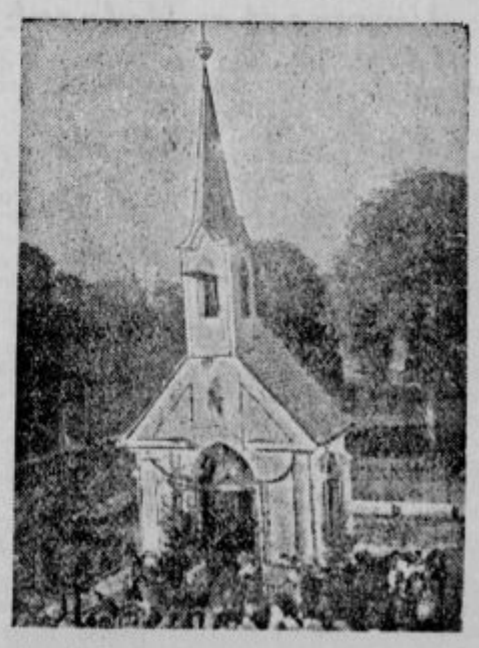

V vasi Gajovci fare sv. Marjete niže Ptuja se je vršila dne 23. oktobra velika slovesnost. Daleč naokrog znana velika posestnika Franc in Neža Rižnar sta si dala zgraditi prav lepo in prostorno kapelico v zahvalo, da se je on srečno vrnil s fronte in da mu je okreval sinček.

Blagoslavljanje je izvršil domači g. **župnik in** konzist. svetnik Ivan Š k e t a. **Po blagoslavljanju se je vršila velika pojedina.**

Ljubljanske vesti:

Posledice brezposelnosti v Ljubljani

Ljubljana, 25. nov.

Morda ni mesta v državi, ki bi toliko trpelo za posledicami splošne brezposelnosti kakor Ljubljana. Ne samo, da je zavladala brezposelnost med domačimi, stalno v Ljubljani naseljenimi delavci, še hujše neprijetnosti so nastale zaradi neprestanega dotoka brezposelnih od drugod, ki vsi upajo, da bodo pač v Ljubljani našli za silo košček kruha in morda kje kakšen kot, da se bodo pretolkli čez zimo. Že domače brezposelne bi bilo težko preživeti, kaj šele one od drugod. Čez poletje je našlo v Ljubljani mnogo brezposelnih delavcev delo pri raznih zgradbah in to kljub slabi stavbni sezoni. Večina teh je sedaj brez zaslužka, v Bosno pa se jih je vrnilo le malo, večina je ostala tu. Sedaj so vsem v napoto, sebi pa najbolj. Še več, vsak dan jih privandra v Ljubljano nekaj, misleč, da so tu boljše razmere kakor na jugu. Stalno prihajajo čez mejo tudi novi begunci, ki so povečini tudi sami sebi prepuščeni. So pa to skoraj sami mladi fantje, ki bi radi delali, pa ne najdejo nobenega dela. Dalje prihajajo neprestano ljudje, ki so do jeseni delali ali na kakršenkoli način živeli na deželi, sedaj pa ne morejo več, in tudi mislijo, da je v Ljubljani bolje. Tako se množi armada brezposelnih v Ljubljani in vedno več jih je na ulicah, ki ne vedo ne kam ne kod.

Prav katastrofalno bi bilo za javno varnost v Ljubljani, če bi vsi ti brezposelni pričeli krasti ali na kakšen drug način živeti nepošteno. Le majhen odstotek revežev brez doma in brez kruha pade v kriminal. Ti pa so usodni za vse. Ljudje smatrajo splošno vse brezposelne za potepuhe in tatove, kar pa še oddaleč ni res. Saj je nekatere še celo prositi sram. Kadar pa narastejo zločini in drugi prestopki do gotove mere, tedaj priredi policija v Ljubljani racijo, pri kateri seveda ne zajame zločincev, ki so bolj prefrigani, pač pa nekaj ducatov brezposelnih.

Preteklo noč je policija zopet napravila tako racijo. Pregledala je razne šupe in skednje ter kozolce na robu mesta ter druge kraje, kjer prespe noči ti nesrečneži. Tako se je davi znašlo v zaporih okoli 30 moških, povečini v najlepših letih. Niti pri enem pa policija ni našla niti pare. In usoda vseh teh je skoraj enaka. Brez dela so, brez jela, brez strehe. Vsakdo pa je prav odločno in prav naglaseno, vsak v svojem jeziku in svojem narečju, Bosanci v srbohrvaščini, Primorci v svojem narečiu, Dolenjci in Gorenjci zopet po svoje, kakor tudi Štajerci in Prekmurci, vsakdo je izjavljal: »Ne, kradel pa nisem in ne bom, dokler bom živ. Tisto pa priznam, prosim pa že, če mi kje kaj dajo. V kakšni javni kuhinji dobim malo kosila ali pa pri dobrih ljudeh. Tudi delo iščem, toda kje bi ga dobil?«

Policija je pregledala svoje sezname in če je bil kdo od njih kdaj kaznovan ali imel kakšen opravek s kriminalom, ga je poslala sodišču, dokazati pa nikomur ni mogla nič. Kakšnih deset pa je prejelo na policiji prisilni potni list in bo moralo ponoči oditi v svoje domače kraje, kjer bodo prav tako v nadlego, kakor so v Ljubljani.

Po cestah in ulicah pa še dalje tavajo množice brezposelnih in množica teh še vedno raste, zakaj take racije so le šibek lek proti bedi in še šibkejši proti naraščajoči krizi javne varnosti.

Tatiča Janezek in Mihec

Ljubljana, 25. novembra.

Ta zgodba gre drugače kakor Krištof Šmidova povest o pridnem Janezku in hudobnem Mihcu. V tej naši zgodbi, ki se je pripetila včeraj v Ljubljani, sta bila oba, Mihec in Janezek, »hudobna«, to se pravi, oba sta pokazala za njuno starost nenavadne vlomilske talente.

13 letni Mihec je bil, oziroma, bi moral biti v varstvo otroškega zavetišča v Florijanski ulici. V šoli ga 14 dni ni bilo in pred kakšnimi desetimi dnevi je izginil tudi iz zavetišča ter se potepal po Ljubljani, beračil in najbrž tudi kaj kradel. Pajdašil se je z 12 letnim Janezkom, ki mu leži mati v bolnišnici, družina, kateri je bil izročen, pa tudi nima dosti časa, da bi se preveč brigala zanj. Mihec in Janezek sta pri svojih potepinskih obhodih po mestu iztaknila nekje šop ključev. S tem šopom ključev pa sta takoj zasnovala načrt, kako bi prišla do drugih prijetnih reči. Med ključi so bili tudi taki, za katere sta oba izprijenca uganila, da odpirajo izložbe trgovin.

Včeraj med opoldanskim odmorom sta se sprehajala po Starem trgu. Zmenila sta se, da bosta odprla eno teh izložb. Mislila sta si: majhna sva oba, in če odpirava opoldne, naju nihče ne bo imel za tata, temveč za kakšna trgovska vajenca, ki odpirava po gospodarjevem naročilu izložbe! Poskušala sta odpreti izložbo. Toda nista imela zanjo primernega ključa. Nato sta poskušala srečo pri izložbi, v kateri so ju zamikale otroške igrače. Izložbo sta res odprla in že izbirala igračke, ko je pristopil neki moški, ki ju je opazoval. »Kaj pa vidva? So vajine izložbe, a?« Tatiča sta se ustrašila in Mihec jo je brž ucvrl proti Grudnovemu nabrežju ter izginil. Janezka pa je možak še lahko prijel ter ga izročil stražniku, obenem s šopom ključev vred.

Na policiji je Janezek v solzah priznal, kakšen grešnik je, izgovarjal pa se je, da je Mihec še večji. Janezka so izročili nazaj družini, kateri je bil poprej izročen v varstvo, ter naročili, naj pazijo nanj do tedaj, dokler oblasti ne odločijo o njem kaj drugače. Mihca pa še iščejo strašniki in ko ga bodo prijeli, bodo izročili tudi njega otroškemu zavetišču v boljše varstvo. Sodišče pa bo še odločalo, ali prideta ta dva cveta nedorastle mladine v kakšen zavod kjer bodo nanju strogo pazili in ju morda poboljšali.

Kaj bo danes?

Opera: »Mala Floramye«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5 in mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Dostikrat smo se jezili
ko smo tu in tam hodili,
ko pa k Slamiču smo zašli,
pa smo zadovoljnost našli.

⊙ **Brezplačna moka za brezposelne!** Drevi ob osmih bo v veliki dvorani Uniona zanimivo predavanje: **Brezposelnost pri nas in karitativna akcija.** Ob tej priliki bo brezplačno razdeljene 1000 kg moke med 200 brezposelnih, tako da bo na vsakega prišlo 5 kg. — V nedeljo ob 8 dopoldne bo pa v mali dvorani Uniona predavanje: **Treznostna akcija in delavstvo.** Obe predavanji bosta zelo zanimivi in aktualni, zato vabimo k obilni udeležbi.

⊙ **Časnikarski koncert** bo v četrtek, 1. decembra, kakor smo na kratko opisali, res na najvišji umetnostni višini, prav nič pa za estetskimi ne bodo zaostajali telesni užitki. Že sam pogled na pestro množico pri koncertu je zanimiv in krasen, še bolj pa množica, ki so v njej zenačene in izbrisane vse stanovske razlike, pride do veljave po koncertu, ko se razlije po vseh stranskih dvoranah k raznim bogato obloženim paviljonom. Žejne bo krepčala z najizbranejšimi vini veletrgovina z vinom Levanič iz Šiške, tvrdka Meinl bo kuhala svojo znamenito kavo, sladkali se bomo pri gospej Novotny. Javornikova delikatesna trgovina nam bo pa postregla s svojimi priznano odličnimi izdelki. Cene vseh dobrot bodo najnižje. Naval bo seveda tudi letos ogromen in gotovo bodo sedeži zvečer že pred koncertom razprodani, zato je pa treba hiteti z vstopnicami, ki jih že danes dobite v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

⊙ **Nedelja sv. Frančiška Ksaverija (4. decembra) v Ljubljani.** Ta dan se poslavlja od nas novi slovenski misijonar g. Viktor Sedej, D. J., ki odhaja v Indijo. Popoldne ob 6 bo v cerkvi sv. Jožefa misijonska slavnost, zvečer ob 8 pa misijonska prireditev v Unionu. Opozarjamo že sedaj na obe prireditvi. Kdor želi g. misijonarju izročiti kake darove za Indijo, naj jih odda pri vratarju jezuitskega samostana pri cerkvi sv. Jožefa (Zrinjskega cesta 9).

⊙ **V dno duše bi se moral sramovati** vsak, ki je zmožen dati podporo, pa bi nabiralca podpor za brezposelne delavce zavrnil ter ne pomislil, da so uboge delavske družine brez obleke in brane prepuščene mrazu in ki upravičeno pričakujejo rešitve od drugih — dobrosrčnih ljudi!

⊙ **Medicinci ljubljanske univerze** prirede dne 7. decembra v vseh prostorih Uniona svojo 11. elitno prireditev pod pokroviteljstvom bana dr. Marušiča in častnega damskega odbora. Čisti dobiček je namenjen za nabavo novih strokovnih knjig. — Eventuelne informacije se dobe pri g. Jazbinšku, Sv. Petra cesta 30, I.

⊙ **Praznovanje praznikov.** Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse svoje gg. člane, kakor tudi kupujoče občinstvo, da morajo biti glasom naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic in obrtnega reda § 154 vse trgovinske obratovalnice na dan zedinjenja 1. decembra in na rojstni dan Nj. Vel. kralja 17. decembra ves dan zaprte. Zato pa smejo biti trgovinske obratovalnice v nedeljo 18. decembra pred božičem ves dan odprte. Kar se pa tiče nedelje pred Miklavžem, to je 4. decembra, pa naredba o odpiranju in zapiranju ne dela nikake razlike, zato morajo biti trgovine ta dan cel dan zaprte. — Predsedstvo uprave Združenja trgovcev.

⊙ **O ti psihografologi!** Včerajšnji članič pod tem naslovom popravljamo na prošnjo psihografologa samega v toliko, da gre za navadno zamenjavo klišejev, česar pisec onega članiča seveda ni mogel vedeti. Samoposebi umevno odpadejo tozadevni zaključki.

⊙ **Zadruga mizarjev v Ljubljani** vabi vse svoje članstvo, da se udeleži z rodbinami vred 30. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani Kazine proslave praznika narodnega ujedinjenja, ki jo priredi Obrtniško društvo. — Načelnik: Primožič.

⊙ **Občni zbor Cerkvenega stavbnega društva za zgradbo župnijske cerkve Sv. Družine v Mostah** bo v nedeljo, dne 27. novembra popoldne ob štirih v Ljudskem domu v Mostah. Povabljeni so vsi člani društva kakor tudi oni, ki vedo, da je nova župnija in cerkev v Mostah potrebna. Pridite!

⊙ **Zastrupljenje s plinom.** Včeraj ob 11 dopoldne je reševalni avto prepeljal v bolnišnico 18 letnega Vinka Bokavška, monterja pri tvrdki Ecker, stanujočega v Sneberjih 32. Bokavšek je popravljal neko plinsko cev, pri tem pa ga je plin močno omamil, da je omedlel. Čez dan se je njegovo stanje v bolnišnici izboljšalo, tako da je že izven nevarnosti.

Damske zimske Napa rokavice Din 55·—, moške zimske Napa rokavice Din 58·—. Izven tega velika izbira rokavic in nogavic. Priporoča neobvezen ogled

A. PERKO, Pasaža »Viktorije«

⊙ **Izmenjava toka.** Desni hodnik ceste Pred škofijo je razkopan. Mestna elektrarna namreč izmenjuje tok na tej cesti od 150 na 220 voltov. Električna napeljava pa je bila položena pod desni hodnik, ki ga je bilo zato treba razkopati. Hišni posestniki na tej cesti bodo morali seveda izmenjati vse žarnice, likalnike, ventilatorje in druge električne napeljave, zlasti pa števce.

⊙ **Vsi za enega — eden za vse!** Vsi na plan, v boj proti sedanji gospodarski krizi! Podprimo naše delavstvo, ki bo v dneh 3. in 4. decembra nabiralo prostovoljne prispevke za pomanjkanje trpečih tovarišev, ki so brez lastne krivde brez posla in zaslužka. Vsak naj si pritrga malenkostni znesek in ga naj podari za brezposelne! Tekmujte v navedenih dneh med seboj v dobrih delih, vsak naj pokaže za se, da ima srčno kulturo in usmiljenje do svojega bližnjega, ki je zašel le radi sile izrednih gospodarskih razmer v obupno stanje!

⊙ **Domžalski vlomilci prijeti.** Pred dnevi, dne 20. novembra, so neznani vlomilci vdrli v tobakarno Ivana Japlja v Domžalah in jo pošteno izropali. Odnesli so tobaka in tobačnih izdelkov v vrednosti 1895 Din. Poleg tega pa so odnesli še namizno uro. Za tatovi ni bilo nobenega sledu. Sedaj pa je ljubljanska policija zvedela, da trije sumljivci razpečavajo po Ljubljani tobak, cigare in cigarete, do katerih niso mogli priti na pošten način. Policija je te tri sumljivce, 41 letnega Mihaela Pogačnika iz Selc, 33 letnega delavca Vincenca Friškovca iz Mengša in stanujočega v gramozni jami, ter 31 letnega Franca Zupana, doma iz Radomelj in stanujočega v Štepanji vasi, prijela in zaslišala. Pri njih je zaplenila še nekaj tobaka, našla pa je tudi uro, tako da se je izkazalo, da morajo biti ti trije nedvomno v zvezi z vlomom v Domžalah. Med tem ko je policija mnenja, da Friškovec in Zupan nista vlomila v Domžalah, temveč da sta zgolj ukradeni tobak razpečavala, pa je prepričana, da je Pogačnik sam vlomil v Domžalah. Vsi trije so romali seveda na sodišče.

⊙ **Nasilna Amaconka.** Hud boj so imeli prejšnjo noč ljubljanski stražniki z neko 22 letno deklino, ki so jo prijeli na cesti. Ko ji je stražnik napovedal aretacijo, ga je najprej ubogala, toda spotoma se mu je iztrgala in ko jo je zopet ujel, se je vrgla na tla, tako da je moral priti še drug stražnik, ki jo je pomagal odvleči na stražnico. Spotoma sta morala uboga stražnika preslišati nešteto grenkih, zraven pa jo morala prav trdo držati, ker se je neprestano ruvala z njima in ju hotela kar pretepsti. Še lepše reči pa je počela na stražnici. Pograbila je stol in z njim grozila stražnikom. Tako ljuto je mahala s stolom, da so ji ga stražniki komaj iztrgali. Pri tem so nekateri stražniki dobili celo praske na obrazu. Ženska je pa divjala kar naprej. Pograbila je zaboj, ga vrgla proti stražniku in ga zadela v nos, razbila je električni kontakt in divjala kakor nora. Izrekla je stražnikom prav vse, samo poštenih imen ne. Dobro, da so bili stražniki v premoči in so ukrotili žensko, ki so ji morali dati celo verige na roko. Toda ženska togota ne jenja tako kmalu. V zaporu je dopoldne raztrgala žico na oknu in pogoltnila koščke železa. Zdravnik dr. Avramovič jo je pregledal in naročil reševalni avto, ki jo je prepeljal v bolnišnico. O tej ženski pravijo, da ni ravno pri pravi pameti, vendar pa je za svoja dejanja še odgovorna in bo najbrž imela sitnosti zaradi svojega boja s policijo. Pri tem pa so stražniki še kavalirji in so na ovadbi napisali, da so njihove poškodbe, ki jih jim je huda ženska prizadejala, malenkostne in niso vredne kakšnega ozira.

⊙ **Ribana in jaegrovo perilo, damsko in moško, kupite najugodneje pri tvrdki Miloš Karničnik,** Stari trg 8.

⊙ **Obleko,** perilo, manufakturo kupite najceneje pri **Krošelju** na Šmartinski cesti (pri železniškem mostu) Ljubljana.

⊙ **Pumparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker,** Sv. Petra cesta 14.

Teden dni milijonar

Kako bi bil ameriški izseljenec kmalu ob vse premoženje

Belgrad, 25. novembra.

Belgrajski listi prinašajo naslednjo zgodbo, ki se je te dni dogajala v Belgradu:

Iz Amerike se je vrnil Peter Anastazij Jovanov, ki je 25 let delal in garal v Ameriki ter na ameriških železnicah nakladal premog, da si je mogel prihraniti nekaj tisoč dolarjev. Iz Amerike je prišel v Belgrad v precej skromni delavski obleki in s čeki za 15.000 dolarjev, kar znaša po sedanji valuti nad en milijon dinarjev. Poleg tega je imel v obleki in za pasom shranjenega še nekaj drugega denarja. Mož je bil v skrbeh, kako bi dolarje zamenjal v dinarje ter kam bi s svojim bogastvom. Bogati Peter povrh vsega tega nič več ni znal govoriti po srbsko. Slučajno pa se je na ulici sešel s svojim rojakom Bogdanom Rističem, ki ima v Belgradu malo krčmo in ljudsko kuhinjo. Oba sta stara prijatelja in oba doma iz istega kraja v Macedoniji. Bogdan Ristić se je torej svojemu prijatelju Petru Jovanovu ponudil, da bo vse uredil. In je uredil takole:

Oba sta odšla v Narodno banko ter tam čakala, da prideta na vrsto. Ko sta prišla pred blagajnika, da bi Peter zamenjal svoje dolarje, sta vzbudila veliko pozornost bančnih uradnikov in policije. Vsem se je namreč čudno zdelo, da bi takale ubožno napravljena človeka dandanes razpolagala z milijonom dinarjev in to še celo v zlati ameriški valuti. Peljali so ju v posebno sobo, kjer sta vpričo policijskih uradnikov bila zaslišana. Tu je Peter Jovanov vpričo vseh gospodov odpel svoj pas, ki ga je imel okrog života in potegnil iz njega potni list, s katerim se je izkazal. Pri tem so policijski in bančni uradniki imeli priliko videti, da ima Jovan v svojem pasu spravljeno še celo bogastvo. Ker se je tudi Bogdan Ristić kot belgrajski krčmar legitimiral, je bila stvar ugodno rešena — s policijske strani. Tudi banka je šla nemudoma na delo in sprejela vse tri čeke za 15.000 dolarjev. Kakor rečeno, pa Peter Jovanov ne zna govoriti srbsko, zato je mesto njega govoril Bogdan Ristić. Potemtakem ni bilo težko naročiti Narodni banki, da izda njemu priznanico, po kateri se ima Bogdanu Rističu izplačati za tri čeke v znesku 15.000 dolarjev toliko v dinarjih, kolikor to znaša dnevni tečaj. Ubogi Peter Jovanov je bil z vsem zadovoljen, ker ni ničesar razumel. Tako se je zgodilo, da je Peter Jovanov prišel v banko kot milijonar, iz nje pa je šel skoro siromak, Bogdan Ristić pa je prišel v banko kot ubog predmestni krčmar, iz nje pa je izšel milijonar.

Bogdan Ristič pa ni bil vesel svojega bogastva, ker ga je vedno skrbelo, ali morda naposled vendarle ne bo ob ta milijon. To ga je skrbelo toliko bolj, ker je slišal, da je prišel v Belgrad od Ohrida Petrov sin, ki sedaj išče očeta. Zato je Bogdan Ristič odšel k odvetniku Izakoviču — kajpada v družbi svojega prijatelja Petra Jovanova — ter mu pokazal priznalnico Narodne banke. Vprašal ga je, ali je ta denar njegov in ali tega denarja nima nihče drugi pravico terjati. Odvetnik mu je potrdil, da je po priznalnici denar njegov. Bogdan Ristić se je pomiril, pa čez nekaj dni zopet prišel in prosil odvetnika, naj napravi izjavo, katero bo podpisal njegov prijatelj Peter Jovanov in potrdil, da od Bogdana Rističa nima ničesar terjati. To pa se je odvetniku sumljivo zdelo. Naredil je izjavo, katero je Peter tudi podpisal, ni pa je dal overoviti, ampak je z njo odšel na policijo, kjer je vso stvar naznanil. Ker je bila med tem policija informirana o bogastvu Petra Jovanova in kako je svoje premoženje zamenjal na Narodni banki, so kmalu ugotovili, da je Ristić hotel svojega starega prijatelja iz otroških let ociganiti za krvavo prisluženi milijon. Ko so ga aretirali, je vse priznal. Sedaj bo zaprt, Peter Jovanov pa, ki se je med tem srečno sešel s svojim sinom, bo lahko svoj pristradani denar uporabil v blagor svoje družine in svojega doma.

Kulturni obzornik

Jakob Soklič:

Umetnost v Halozah

Kako lep je slovenski svet! Ni čuda, da vsako leto privabi tisoče in tisoče tujcev iz vseh krajev! Ni pa lepa le romantična Gorenjska, ves naš svet je posejan z lepoto. Tudi naše pozabljene Haloze so silno lepe. Nad ptujskim poljem kraljujejo in razgrinjajo pred tvojimi očmi lepoto slovenske zemlje — do nižin ogrskih. Haloze so polne lepote: vabijo te bele zidanice, prijazne viničarije, lepi vinogradi, srčno dobro ljudstvo...

Ni čuda, da je to leto pripeljalo med nas mnogo tujcev. Tudi se ne smemo čuditi, da je lepota naših Haloz tako očarala umetnike, da so se poletne mesece naselili pri nas in slikali. Ne vem, če je kak del slovenske zemlje dal — razen Gorenjske seveda — toliko pobude za umetnostno udejstvovanje kot ravno naše lepe Haloze. Gospoški domovi, viničarije, izredno oblikovani ljubki grički naših vinogradov, to je stoinstokrat poklicalo umetnike k čopiču...

Umetniki, ki so poveličali naše Haloze, so povečini tujci Nemci. Nekateri imajo svoje domove v Halozah, drugi pa prihite na počitnice k nam in tu slikajo. Svoje slike razširjajo ti umetniki po vsem svetu in tako širijo lepoto naše zemlje med tujci. Že zato zaslužijo, da si jih ogledamo in pogledamo v njihovo delavnico.

Starosta teh umetnikov je gospod Luigi Kasimir. Kasimir je sin pok. ptujskega profesorja Alojzija Kasimirja. Svoja mlada leta je preživel na očetovem posestvu v Halozah in kot zrel mož zahaja že nad dvajset let vsako leto na svoj dom v Haloze. O Kasimiru se je pri nas že nekaj pisalo; najlepše nam ga je predstavil g. dr. Fr. Stelé v Ilustraciji, ki je prinesla tudi nekaj reprodukcij njegovih del. Kasimir je umetnik svetovnega slovesa. Njegove radiranke, posebno še njegove barvane radiranke — lastna iznajdba — so znane po vsem svetu. Te dni je prejel priznanje iz Filadelfije. Njegove slike pa vise po cesarskih palačah na Dunaju, lovskih gradičih bivših avstrijskih cesarjev, v vladnih palačah v Londonu, Washingtonu, po palačah bogatašev po vsi Evropi, pa tudi v preprosti meščanski hiši. In med temi slikami je marsikaka slika naše zemlje, naših Haloz in Ptuja. Gospod Kasimir je prepotoval skoro ves svet in povsod slikal: v Ameriki, po vsej Evropi. Ni je skoro dežele, ki je ne bi dobil naslikane v mapi gospoda Kasimira. — Letos je Kasimir napravil mnogo slik v Halozah. Posebno lepa je slika neke viničarske hiše in še neizdelana slika Pregarška.

Kasimiru se pridružuje v delu njegova soproga gospa Tanna Kasimir-Hörnes, ki je tudi priznana umetnica. Gospod in gospa Kasimir sta pokazala toliko ljubezni do naše zemlje — saj oba govorita slovenski, gospod kar dobro — kot malokdo. In to svojo ljubezen sta vtisnila v slike, ki širijo slavo naše domačije preko meja in preko morja. Oba sta izvrstna družabnika, ki te sprejmeta odprtih rok, tako da je njuna hiša vedno polna gostov, posebno umetnikov. Oba sta čila in zdrava in jima želimo, da bi še mnogo slik izgotovila pri nas in lepoto Haloz poslala po svojih umotvorih po širnem svetu...

Na Majskem vrhu ima lep dom moderni slikar Dunajčan Oto Trubl. Njegova hiša — nekdanji benediktinski samostan — skriva nebroj umetnin. Trubl je razstavil že tudi pri nas. Mehka, nežna duša, pravi pesnik. Vsaka njegova slika je pesem. Pesem lepote naše zemlje. Koliko prelepih motivov so Trublu dale Haloze! Njegov atelje je poln akvarelov in oljnatih slik — vse motivi iz Haloz! Sedaj ima Trubl na Dunaju svojo razstavo akvarelov, na pomlad bo imel pa celokupno. Kritika je polna hvale njegovih del. Ne vem, če je pred Trublom že kdo tako poveličal ta del slovenske zemlje! Tako občuteno in gorko more slikati le pesnik!

Lepo vilo ima v Vareji gospod Jan Oeltjen. Doma je iz severne Nemčije, iz Oldenburga. Močan, visok mož, prijaznega pogleda, s kratko pipico med zobmi. Prijazno te sprejme in ti z veseljem pokaže svoja dela. Tu pa tam reče med govorom kako slovensko besedo, ker se z veliko vnemo uči našega jezika. Občudovati moraš njegovo pridnost. Toliko slik! Oeltjen je modernist, visoko cislan v domovini, spoštovan tudi med tujimi umetniki. Najboljša njegova slika je slika nekega kvarteta in slika od mrtvih vstalega Kristusa, ki krasi neko cerkev pri Hamburgu. Nebroj pobud so mu dale tudi Haloze, katerih lepota ga je kar očarala. Kako zanimive so njegove slike! Nekaj posebnega je slika, ki kaže haloške viničarje, ki gredo od dela. Ali pa slika, ki kaže dečka z bičem. Akvarelov ima cele kupe. Pozna se kriza, ker v dobrih časih so njegove slike šle kar sproti. Oeltjen je znan kot portretist. Zadnji čas je napravil portret znanega trgovca, g. U. iz Ptuja.

Soproga gospoda Oeltjena je kiparica, gospa Elsa Oeltjen-Kasimir, sestra g. Kasimira. Gospa je odlična kiparica, učenka dunajske šole. Njeni portreti so tako naravni, da pričakuješ, kdaj ti bo kip spregovoril. Lani je okrasila s plastiko novo postajo v Hanovru in žela obilo priznanja med umetniškim svetom. Pri nas je napravila marsikako lepo skupino in bo za našo cerkev v Sv. Vidu napravila krstni kamen. Ima namen naseliti se v Berlinu in se posvetiti nagrobnim spomenikom in vrtni dekoraciji. Gospa Oeltjen je tudi slikarica, ki je posebno v Dravinji našla prekrasne motive za svoje slike.

Poletne mesece je bil na obisku pri gospodu Kasimiru Dunajčan Leo Delitz. Delitz je med dunajsko umetniško družbo jako znana osebnost. Njegove slike sem srečal tudi v Glaspalastu v Monakovem. Delitza je lepota Haloz kar prevzela. Cele dneve je preslikal v naših vinogradih in vrtovih in je obljubil, da se bo čimpreje vrnil in naslikal pri nas kaj večjega.

Ne smemo pa pri tem opisu pozabiti na našega umetnika gospoda prof. Karla Jiraka iz Ptuja. Skoro ves svoj prosti čas prebije med nami v Halozah in slika. Preteklo leto je imel malo časa, ker je delal križev pot za prenovljeno minoritsko cerkev v Ptuju. Ta križev pot je nekaj izrednega in bo lepi cerkvi v velik okras — Jirak je v Halozah izdelal več svojih kompozicij. Lani je v Ljubljani razstavil in prodal Viničarje (sliko je pozneje krstil: Po delu), letos pa izdelal celo vrsto pokrajinskih slik iz naših goric.

Tako vpliva lepota naše zemlje na umetnike. Naj bi ti in še drugi umetniki radi pohiteli med nas in ponesli lepoto naše pozabljene zemljice med širni svet!

RUSKO-SRBSKA BIBLIOGRAFIJA.

Ruski znanstveniki, ki se v večinoma neprostovoljni emigraciji nahajajo pri nas, deluje jo zelo aktivno in imamo zadnja leta že celo vrsto vzgledov, kako so področje znanstvenega študija svoje široke domovine zamenjali z našim, da bi na ta način koristili naši znanosti. Tako je tudi profesor belgrajskega vseučilišča in znani literarni zgodovinar dr. Aleksander Pogodin sestavil potrebno »Rusko-srpsko bibliografijo«. Seveda je ta prvi zvezek šele prvi del prve knjige obsežne Edicije, ki jo izdaja srbska Akademija nauka (Znanstvena akademija) v Belgradu. Dr. Pogodin si je stavil za nalogo, da napiše izčrpno bibliografijo ruskih prevodov v srbščino in seznam člankov o Rusiji in Rusih v srbskem jeziku. Ta prvi zvezek obsega na več ko 300 straneh kronološki pregled prevodov ruskih del v srbščino od 1800—1925. Oziral se je le na posebne izdaje v knjigah in na prevode po revijah, dočim časopise in razne manj pomembne publikacije še ni pregledal. Znano je, da so Rusi med južnimi Slovani imeli največji vpliv na Bolgarijo, kar se še danes zlasti v jeziku pozna. Takoj za Bolgari pa pridejo Srbi, ki so prav tako bili skozi 19. stoletje in tudi že preje v zvezi z Rusijo in se duhovno-kulturno, pa tudi politično učili pri svoji veliki sestri na severu. Prav radi tega bi bilo želeti, da sčasoma dobimo celotno rusko-južnoslovansko monografijo, ki naj bi zaenkrat obsegala tudi Hrvate in Slovence, latinske kot cirilske prevode (dr. Pogodin omenja le cirilske) in ki bi nazorno pokazala vplive Rusije in njenega javnega življenja na razvoj Južnih Slovanov. T. P.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Vse kaže, da imajo metode fašizma firme Mussolini & Comp., ki z najhujšim terorjem uveljavlja svoje »zveličavne ideje« med maso, poleg nasprotnikov tudi številne oboževatelje.

Kakor slišimo, se je zadnje čase osnovala tudi v Ljubljani nekakšna »tajna teroristična družba«, ki ima v programu slepo posnemanje italijanskih in nemških vzornikov. »V znamenju groženj in nasilja moramo zmagati!« je bojda parola članov te »tajne teroristične družbe«. Kdor ne bo hotel jesti njihove čorbe, bo imel opravka z ricinovim oljem.

Saj je vse v redu in prav, da vstanemo kakor en mož, kadar nam naši kulturni dobavitelji servirajo kot 100% kulturo kakšno sumljivo importirano robo, ki že močno po gnilobi zaudarja (»Veseli vinograd«!). Tu je pač užaljen naš narodni ponos in naša kultura dobi udarec v obraz. Ampak da bi odklanjali od začetka do kraja vse, tudi najboljše, kar nam more nuditi inozemstvo — takšne zahteve se morejo poroditi le v glavah ljudi, ki so tako naivno zaverovani v svojo lastno namišljeno veličino, da pri tem preslišijo in prezrejo vse, kar se še večjega in svetlejšega okoli njih godi. Za dosego svojih ciljev se poslužujejo sredstev, s katerimi si pač ne bodo pridobili ugleda in časti in ne bodo popularizirali svoje »ideje«. Kako moremo imenovati to, da so te dni neznančeve roke nalepile na šipe izložbenih oken raznih knjigarn in knjižnic, v katerih so znanstvene in druge knjige svetovnoznanih avtorjev, listke s tole vsebino:

»V tej izložbi so same tuje knjige. Podpisani odbor vljudno prosi, da se iste nadomestijo z našimi knjigami zato, ker se nahajamo v Jugoslaviji in ne v kaki drugi državi in to v 48 urah, drugače bo Vaša izložba razbita!«

Odbor proti raznarodovanju.

Naj nam no ta famozni »odbor proti raznarodovanju« nadomesti vse to in mnogo drugega, česar nimamo sami, z originalnimi slovenskimi in jugoslovanskimi deli — potem morda ne bomo imeli nič proti temu, da se zaplankamo s kitajskim zidom! Dokler pa nismo, kakor izvoljeno ljudstvo, visoko nad vsemi kulturnimi narodi sveta — toliko časa se ne bo nihče dal ustrahovati s takimi smešnimi grožnjami.

Pojdite se parklje na Miklavžev večer pred otroci, če že hočete imponirati kaki živi duši!

Požar uničil kmetijo

Sv. Jurij ob juž. žel.

V torek 22. t. m. proti enajsti dopoldan je nenadoma začelo goreti gospodarsko poslopje pri posestniku Martinu Ratajcu p. d. Pograbeju na Stopčah. Ker je bilo poslopje s slamo krito, je ogenj s silno naglico objel vse poslopje. Komaj so rešili živino iz gorečega hleva in svinje iz poleg stoječega svinjaka. Zgorelo mu je vse žito in skoraj vsa krma, stroji, en voz in razno drugo orodje. Velika nevarnost je bila za njegovo in sosedno Klajnškovo hišo.

Dokler niso prišli gasilci, so sosedje in drugi ljudje z veliko požrtvovalnostjo branili, da se ni ogenj razširil. Škoda znaša nad 30.000 Din in ni niti polovico krita z zavarovalnino. Kako je ogenj nastal, ni znano. Na vsak način je moral biti podtaknjen.

7 roparjev izropalo kmetijo

Slovenska krajina, 25. novembra.

Kar se je zgodilo na Bistrici pri Črensovcih, nima zlahka para.

Gjuranovi in Balažičevi so imeli gostijo. Gjuranov sin je poročil Balažičevo hčer. Gostija je bila pri Balažičevih. Pri Gjuranovih sta ostala čez noč doma dva stara. Ker je hiša osamljena, sta starca naprosila za čuvaja Štefana Tkalca.

Hipoma se je zaslišal pri hiši ropot. Pri oknu se je pojavilo sedem s puškami in revolverji oboroženih mož. Starec se je ustrašil in jim je skozi okno vrgel 100 Din. En tisočak pa je skril. Razbojniki s 100 Din niso bili zadovoljni. Vdrli so v hišo. Starca so nabili in mu vzeli tisočak. Potem so prevrnili vso sobo in »rekvirirali« vse, kar jim je prišlo pod roke. Odnesli so ves denar in obleko. Obloženi z bogatim plenom so naglo izginili.

Orožništvo jih je takoj začelo zasledovati. Bilo je aretiranih več oseb. Ali so pravi, se ne ve. Dogodek je povzročil v vsej okolici velik strah, in sicer tem bolj, ker je bilo vlomljeno tudi v Sabolovo gostilno.

Koledar

Sobota, 26. novembra: Silvester, opat; Leonard Portom., spoznavalec.

Novi grobovi

✝ **V Ljubljani** je v četrtek dopoldne v zavetišču sv. Jožefa po daljši bolezni umrl bivši knjigovez Avgust Pavšek. Pogreb pojde danes popoldne ob pol 3 iz mrtvašnice zavetišča na Vidovdanski cesti. N. p. v m.!

Osebne vesti

= **Cerkveno imenovanje.** Prizrenski škof msgr. dr. Janez Gnidovec je imenoval gospoda Ante Kordina, bivšega prefekta v Marijanišču in gimnazijskega profesorja v Ljubljani za svojega konzultorja. G. Kordin se bo odpeljal na svoje novo mesto prihodnji teden.

= **Diplomirali** so preteklo sredo na juridični fakulteti ljubljanske univerze Jože Colarič, dipl. phil. Božo Vodušek in Igor Puc. Čestitamo!

Ostale vesti

— **Akademik brezposelnim učiteljem.** Prejeli smo: Z obžalovanjem gledamo na vse pojave brezposelnosti — bodisi delavskega bodisi inteligenčnega stanu, — ki so sad današnjih nezdravih razmer, na drugi strani pa z odobravanjem zasledujemo vsako akcijo proti brezposelnosti. Tako sem resolucije, ki so jih učiteljski abiturijentje na nekem sestanku sklenili in o katerih smo brali v včerajšnjem »Slovencu«, toplo pozdravili. Le ob zadnji sem osupnil. Govori o »izpadu neke akademske omladine« proti učit. abiturijentom na naši univerzi. To, gospodje učit. abiturijentje ni bil nikak »izpad« »neke akademske omladine«, temveč resolucija, sprejeta na redni skupščini ZSAU, reprezentančne organizacije vseh ljublj. akademikov. Z vašo tozadevno nasprotno resolucijo pa tudi niste mnogo povedali. Kajti, da vas je 650 brez službe, je sicer obžalovanja vredno, ni pa nikak argument za to, da se vam da prilika študija na univerzi. Koliko več je brezposelnih drugih stanov, pa jim zato vendar ne bomo odpirali visokih šol! Sicer pa — ali mislite, da bi se zato brezposelnost med vami kaj zmanjšala? Da, za štiri leta! Potem pa bi bilo tu 650 diplomiranih filozofov-pedagogov! Koliko pa je takih mest v državi? Da bi pa potem hoteli iti poučevat na — osnovno šolo, za diplomirane filozofe zelo dvomim! — Akademik.

Nova zobna pasta je DIANA

Odlično čisti, ohranjuje zobno sklenino, ima prijeten duh in desinficira usta in zobe. — Cena: Normal tuba Din 5·–, dvojna tuba Din 8·–.

— **Drugi diskusijski sestanek v Novem mestu** priredi vodstvo javne ženske bolnišnice dne 4. decembra 1932 ob 15 v dvorani vodstva. K udeležbi se vabijo vsi zdravnik z Dolenjske in Bele Krajine.

— **Prepovedan inozemski tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjevati v njej knjige »Das Gesicht der herschenden Klasse« od G. Gross-a in »Moskau diktiert« od Fr. Krotsch-a ter list »Der rote Aufbau«, ki izhaja v Berlinu.

— **Predpisi o sidrih in verigah za sidra.** Izšla je knjiga »Predpis o sidrih in verigah za sidra kraljevske mornarice«. Predpisi, ki jih vsebuje knjiga, bodo veljali namesto »pogojev« za izdelovanje in dobavo sider in verig za potrebe kraljevske mornarice. Knjiga se dobi pri Komandi mornarice kraljevine Jugoslavije v Zemunu po Din 69.97 za komad.

Dame, ki imajo še dolge lase bodo najlepše sfrizirane v znani česalnici „Vesna" Olga Gorazd, Beethovnova ulica.

— **O te »Sava« cigarete!** V tej krizi, ko se pehamo za vsak dinar in ko si moremo le tu in tam privoščiti kak priboljšek, bi bilo umestno, da recimo monopolska uprava malo bolj pazi, kakšne izdelke daje iz rok. Danes se pokadi največ »Sava« cigaret, ker so pač najcenejše. Toda na žalost, v te »Sava« cigarete zmaše vse mogoče stvari, ki s tobakom niso prav nič v sorodu. Leseni odpadki so v njih, žakljevina, smeti itd. Že itak so cigarete slabe, čeprav so drage, [illegible]

— **140 političnih kaznjencev stopilo v gladovno stavko.** V Sremski Mitrovici je državna kaznilnica, kjer je zaprtih več stotin kaznjencev, bodisi političnih, pa tudi drugih. Svoječasno smo poročali o velikem uporu v tej kaznilnici, ki pa se je ponesrečil. Zaradi tega je uprava kaznilnice podvzela proti kaznjencem stroge represalije: poslabšala jim je hrano, odtegnila razne ugodnosti itd. Teh represalij so bili deležni vsi kaznjenci, tudi politični, čeprav se ti niso udeležili upora. Poleg tega so po uporu pomešali politične kaznjence med ostale, dočim so bili prej ločeni od njih. Zaradi tega so vsi politični kaznjenci, 140 po številu, začeli gladovno stavko, ki traja že 12 dni. Seveda jih je že več oslabelo, tako da jih morajo hraniti z injekcijami in pri mnogih se je bati katastrofe. Vendar so kaznjenci odločeni vztrajati do konca. Uprava kaznilnice do sedaj še ni popustila v svojih represalijah. [illegible]

— **Naš trimotorni avion na pariški razstavi.** Včeraj zjutraj ob 7 je odletel iz Zagreba trimotorni potniški avion tipa »Farman« Pariz. Avion pilotira znani pilot g. Striževski. Z njim so se odpeljali še Tadija Sondermayer, šef belgrajskega potniškega letališča Hodjera in še trije drugi gospodje. V Pariz so prileteli snoči. Ta naš trimotorni avion bo razstavljen na veliki aeronautiški razstavi v Parizu. Poleg tega nameravajo v Parizu zastopniki našega društva za zračni promet nakupiti nove potniške avione za naš zračni promet.

— **Pri haemeroidah,** zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, utripanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne **»Franz-Josef«** grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca **»Franz-Josef«** vode. — **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— **Lokomotiva povozila progovnega čuvaja.** Iz Ogulina poročajo: V noči od srede na četrtek je doletela strašna smrt progovnega čuvaja Franca Bulata. Pregledoval je progo pri kolodvoru. Ker je bilo mrzlo, si je potegnil čepico čez ušesa, tako da ni mogel slišati lokomotive, ki se mu je bližala. Lokomotiva je butnila v Bulata, ga vrgla na tla in dobesedno razpolovila. Bil je na mestu mrtev.

— **Obsojen roparski morilec.** Kasacijsko sodišče v Novem Sadu je potrdilo sodbo okrožnega sodišča, s katero je bil obsojen zaradi ropa in umora na 15let robije Ilija Dražič, bogat kmet iz Velike Grede v Banatu. Dražič je, oborožen z vojaško puško, prišel v gostilno Nikolaja Andjeliča. V gostilni je bil edini gostilničar, ki je spal za mizo. Dražič je takoj dvakrat ustrelil proti Andjeliču, ki je mrtev padel na tla. Ko so zaradi streljanja prihiteli sosedje, so videli, kako je Dražič preiskoval Andjeličeve žepe.

— **Volkovi pri Otočcu.** Letos so se okrog Otočca nenavadno kmalu začeli pojavljati volkovi, ki prihajajo v celih tolpah z okoliških hribov. Tako se je nekega večera pojavila tolpa volkov v vasi Dubravi pri Otočcu. Občinskemu blagajniku se je posrečilo ustreliti eno volkuljo, težko 50 kg, dočim so ostali volkovi zbežali.

— **Najlepše Miklavževo darilo** za naše deklice je brezdvomno najnovejša mladinska knjiga: Bibi, življenje deklice, pripoveduje danska pisateljica Karin Mihaelis in Bibi sama, z risbami Hedvige Collin in Bibi, poslovenila Marija Kmetova. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena 45 Din za vezano knjigo. — Dalje priporočamo Pravljice brata Grimma, poslovenil Alojzij Bolhar, ilustriral Milko Bambič. Založila Jugoslovanska knjigarna, cena 45 Din. Knjižica obsega 40 najlepših pravljic za naše male.

— **Blago po zadnji modi — konfekcija Avgust Iglič, Ljubljana, Tavčarjeva 3.**

— **Originalni cviček bi radi?** Unionska klet Vam nudi cviček sijajne kakovosti.

Maribor

☐ **Primorska mladina spominu dr. Sedeja.** Prosvetno in podporno društvo »Nanos« priredi dne 2. t. m. ob 10 dopoldne spominsko slavnost za pokojnim goriškim nadškofom dr. Sedejem. O našem velikem apostolu, čigar obletnico smrti obhajamo 28. t. m. bo govoril gospod župnik Jakob Soklič od Sv. Vida pri Ptuju. Dopoldne ob 9 so v stolni cerkvi žalna služba božja, pri kateri poje pevsko društvo »Jadran«.

☐ **Izseljenska akademija** bo jutri, v nedeljo popoldne v dvorani Zadružne gospodarske banke. Nastopi Ljudski oder z izvirno žaloigro iz izseljenskega življenja Slovencev »Za srečo v nesrečo«. Sodeluje tudi godbeni oktet. Vstopnina je prosta, prostovoljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Vsa pojasnila glede Rafaelove družbe in glede pristopa se dobe v izseljenski pisarni v frančiškanskem župnišču. Istotam se sprejemajo novi člani in dobe bloki po 2 Din.

☐ **Zadnja pot Martina Ertla.** V sredo popoldne se je vršil lep pogreb dimnikarskega mojstra, hišnega posestnika in vrlega člana mariborske požarne brambe Martina Ertla. Na zadnji poti je spremilo pokojnika med tisočero množico 120 gasilskih tovarišev v kroju. Vodil je pogreb g. kaplan Cafuta ob asistenci gg. dr. Meška in Pribožiča. Za krsto se je zvrstil celokupen zbor mariborskih gasilcev s poveljnikom kapetanom Vollerjem na čelu, župni načelnik Pfeifer z odbornikom Flakušom in tajnikom Faležem, dalje deputacije gasilskih društev iz Celja, Brezja, Hoč, Kamnice, železniške delavnice, Ruš, ruške tovarne vžigalic, Peker, Pobrežja, Ptuja, Rač, Radvanja in Studencev. Žalostinke je igrala godba »Drave«, zapeli so mu na grobu pevci pekovskega pevskega zbora.

☐ **Krščanska ženska zveza** ima v nedeljo, dne 27. novembra ob 6 zjutraj v stolni in mestni župni cerkvi svojo cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajilom. Popoldne ob 5 sv. blagoslov z darovanjem za cerkvene potrebe. Vljudno vabimo vse člane in članice, da se pobožnosti udeležijo v prav obilnem številu in z društvenimi znaki. Odbor.

☐ **Teden zimskega sporta.** V januarju pripravlja mariborska zimskosportna podzveza velike smučarske in zimskosportne prireditve, katerih se udeleže poleg naših prvakov tudi odlični inozemski predstavniki zimskega sporta, ki bodo tekmovali na letošnjem prvenstvu v Innsbrucku. Nekaj posebnega pa bo nastop obeh svetovnih prvakov v drsanju Lilly Burgerjeve in Schäferja z Dunaja. Nastop obeh drsalcev svetovnega imena bo za prireditev gotovo največja atrakcija, bo pa brez dvoma zopet povzdignil zanimanje za drsalni sport v našem mestu.

☐ **Zveza mladih inteligentov** ima v nedeljo 27. novembra svoj ustanovni občni zbor ob pol 10 dopoldne v deški meščanski šoli v Krekovi ulici. Interesenti, zlasti brezposelni inteligenti, udeležite se ga polnoštevilno! Pripravljalni odbor.

☐ **Mohorjeve knjige** so prispele ter se dobe pri mariborskih župnih uradih. Za poštnino je plačati 2 Din.

☐ **Gradbene zadeve pred mestnim svetom.** Na seji mestnega sveta, ki se je vršila v sredo zvečer, so dobili gradbena dovoljenja sledeči: Globan Ivan za gradbo enonadstropne stanovanjske hiše z mansardo v Valvazorjevi 44. — Primarij dr. Hugon Robič za zgradbo prizidka pri vili v Kamniški 2. — Gärtner Josip, preureditev gospodarskega poslopja na Koroški 52. — Močivnik in drug gradbeno dovoljenje za preureditev obratnih prostorov. — Uporabna dovoljenja za nove, oziroma preurejene stavbe so dobili: Nassimbeni Ubald, za zgradbo dveh lesenih lop v podaljšku Smetanove ulice, Ivan Kos za pritlično stanovanjsko hišo v Tomšičevi 35, Knupleš Marija za zgradbo dvoriščnega trakta na Glavnem trgu 18, Božič Ivan in Alojzija za zgradbo treh podstrešnih sob na Tržaški 82, Dežman Ivan za skladiščni prizidek v Vrbanovi 2, Jerebič Franjo za zgradbo pralnice v Kosarjevi 40, Schmidl Erna za enonadstropno stanovanjsko vilo v Kosarjevi 35, Pokojninski zavod za preureditev kuhinje v hotelu Mariborski dvor, Vodopivec Ivan za visokopritlično stanovanjsko hišo v Marxovi 11, Bodoko Josip za pritlič. stanovanjsko hišo v Betnavski 31, Založnik Franc za visokopritlično stanovanjsko hišo v Pregljevi ulici 4, Karl in Katarina Spes za dvoriščno poslopje v Koseskega ulici 48.

☐ **Motornim vozilom zabranjeno.** Radi osebne varnosti je občinska uprava zaprla pričetek Pobreške ceste med Kralja Petra trgom in Tržaško cesto za promet z motornimi vozili.

☐ **Novo podjetje.** Tvrdka Močivnik in drug je osnovala tovarno ovratnikov. Izdelovala bo tudi perilo. Obrat je nameščen v prostorih tvrdke na Rotovžkem trgu, deloma v Tkalski ulici.

☐ **Žalosten dogodek v Šikarcih.** Te dni je zadela v Šikarcih tragična smrt 29letnega posestnika Karla Škofiča. V hiši njegovega soseda ga je zadel naboj iz lovske puške v trebuh ter ga smrtno ranil, da je po prihodu domov umrl.

☐ **Vode je že več.** Gospodinje, ki stanujejo v najvišjih mestnih nadstropjih, z veseljem ugotavljajo, da priteka voda iz vodovodov s čisto drugim pritiskom, kakor še pred kratkim. Je to dokaz, da se zadnja deževja že poznajo v vodnjakih mestnega vodovoda ter da se ni bati, da bi pomanjkanje vode trajalo čez zimo.

☐ **Odgoden izlet v vinske gorice.** Na splošno željo gostilničarjev je Zveza gostilniških zadrug v Mariboru preložila nameravani izlet v ormoške in ljutomerske vinske gorice, ki bi se moral vršiti ob koncu prihodnjega tedna, na zgodnjo pomlad.

☐ **Nočno lekarniško službo** opravlja v prihodnjem tednu od 27. novembra do 2. decembra Magdalenska lekarna mag. ph. Savosta.

☐ **Ker ni bilo v blagajni penezov ...** Pred sodniki je stal včeraj pogodbeni poštar Ivan R. Zagovarjal se je radi obtožbe državnega pravdništva, ki je v obtožnici navajalo, da si je R. izposodil iz poštne blagajne znesek 4891 Din, katerega pa je takoj, ko je to pregledna komisija ugotovila, vrnil. R. je bil kljub temu obsojen na tri mesece strogega zapora, pogojno na dve leti.

☐ **10 metrov globoko padel.** Hudo se je ponesrečil 27letni viničar Alojz Kac. Pri popravljanju preše je padel v globino 10 metrov; po čudežnem naključju je odnesel celo glavo, le hude poškodbe po celem telesu je dobil.

☐ **Smrtna kosa.** V bolnišnici je preminul 27letni delavec Rudolf Ribič. Pogreb pokojnika se vrši danes popoldne iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje!

☐ **Pa ni bilo jurjev.** Mariborski listi so prinesli vest o najdbi denarnice s štirimi jurji gotovine. Ugotovilo se je pa, da je bila denarnica res najdena in oddana policiji, samo jurjev ni bilo notri, ker je bila prazna. Lastnik denarnice je radi časopisne vesti živel v prijetnem pričakovanju, da pride do štirih jurjev, zato pa je bilo sedaj razočaranje tem večje ...

☐ **Sredi obeda smrtonosna kap.** V gostilni »Pri zlatem konju« v Vetrinjski ulici je dobivala vsak dan obed 54letna siromašna Marija Mickenauer s Pobrežja. Ko je včeraj opoldne zopet použila svoje kosilo, ji je postalo nenadoma slabo ter se je zgrudila mrtva na tla. Zadela jo je srčna kap.

Pa si res nespametna, Anica,

ker toliko ješ. Znano ti je vendar, da imaš predpisano dijeto, ti pa zanjo ne maraš. Nikar mi spet ne toži zaradi bolečin in drugih težav.

— Draga mama, ali ne veš, da sem se rešila hemoroidov. Pred nekaj dnevi sem začela kuro s Posterisan mazilom in začepki, kar je izvrstno sredstvo, ki me je rešilo vseh težav. To sredstvo rabi tudi moja prijateljica. Zelo sem ji hvaležna, da mi je to sredstvo nasvetovala.

Tuba mazila stane 31 Din, škatlica začepkov pa 39 Din in se dobijo v vsaki lekarni.

Odobreno od min. soc. pol. in narodnega zdravja S. br. 335 od 10. maja 1932.

Celje

Miklavž v Ljudskem domu. Gledališka družina KPD priredi kakor običajno tudi letos v veliki dvorani Ljudske posojilnice Miklavžev večer, za katero prireditev vlada že sedaj med celjskim občinstvom veliko zanimanje. Opozarjamo vse, ki bi radi na tem večeru obdarovali svojce, da pripravijo pravočasno darila in jih izroče v prosvetnem tajništvu. Istotako naj se javijo tisti, ki bi radi videli, da bi jih Miklavž obiskal na domu.

Krekova družina vprizori v nedeljo 27. novembra ob pol 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice v Celju šaljivo igro »Sluga in njegov grof«. Vstopnice se dobijo danes ves dan v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi, jutri pa od 9 do 12 in od 2 do predstave pri dnevni blagajni. Med odmori bo igral društveni tamburaški zbor.

Adventne svitanice ali zornice bodo od ponedeljka naprej vsak delavnik ob 6 zjutraj v Marijini cerkvi.

Praznik Brezmadežne bo tudi letos obhajala celjska mladina z vso slovesnostjo. Kongreganisti se bodo pripravljali nanj s posebno tridnevnico, v sredo 7. decembra bo v opatijski cerkvi skupna sv. spoved, na praznik zjutraj v Marijini cerkvi med slovesno sv. mašo skupno sv. obhajilo, popoldne pa v Ljudskem domu svečana akademija.

25 let mine 1. decembra, odkar pastiruje plodonosno v župniji Sv. Petra v Savinjski dolini župnik g. dr. Janez Ev. Jančič. Ob tem jubileju se pridružujemo vdanim in hvaležnim faranom prelepe župnije ter mu voščimo še mnogo lepih sadov v vinogradu Gospodovem.

Premestitev. G. orožniški kapetan I. razreda Ivan Mehle je prestavljen iz Celja v Belgrad. V Celje pride na njegovo mesto g. kapetan Pajčič.

V drugem delu slavnostnega koncerta, ki bo 1. decembra ob 20 v veliki dvorani Celjskega doma, se bo izvajala velika Sattnerjeva kantata »Soči« za soli, zbor in orkester. Koncert bo nedvomno izreden dogodek za Celje, zato ne dvomimo, da bo glasbo ljubeče občinstvo napolnilo dvorano. — Vstopnice po nizkih cenah se dobe v predprodaji v knjigarni Goričar nasl.

Obrtniški sestanek. V četrtek zvečer se je vršil v hotelu Evropa zelo dobro obiskan običajni obrtniški sestanek, na katerem se je precej obširno obravnavalo obrtniško zavarovanje in druge tekoče zadeve.

Obrtnikom v vednost. Zvedeli smo, da mnogi obrtniki istovetijo Društvo jugoslovanskih obrtnikov z bivšo Jugoslovansko obrtno zvezo, katero društvo pa je popolnoma kaj drugega.

Umrl je v tukajšnji javni bolnišnici 35letni brezposelni zidarski pomočnik Ignacij Marinič iz Sv. Jurija pod Kumom.

Ptuj

Novo tržišče za špeharje. Ker je novo tržišče pri Slomškovi ulici v glavnem že dovršeno, odreja mestna uprava v smislu sklepa seje občinskega sveta z dne 18. avgusta t. l., da smejo špeharji prodajati meso le na novem tržišču in ne več v Prešernovi ulici.

Poškodbam podlegel. Pred kratkim se je vozil Alojz Kolarič, pekovski pomočnik iz Jiršovcev, s svojim kolesom od Sv. Urbana proti Ptuju. Med potjo srečal voz, katerega konji so se pri izogibanju splašili in zdirjali naravnost v kolesarja. Pri padcu je dobil hude poškodbe in tudi oje voza ga je s tako silo udarilo v prsa, da mu je prizadejalo težke notranje poškodbe. Spravili so ga v bolnico, od koder pa je bil na lastno prošnjo odpuščen in se je zdravil pri svojih starših. Kljub skrbni negi je dne 22. nov. na posledicah poškodb umrl. Bil je komaj 22 let star in priden mladenič.

Drevje in denar. Posestnikoma Ferdinandu Šoba iz Sesteržev, občina Majšperg, in Jurju Čebe iz Loke, občina Sv. Janž na Dravskem polju, so neznani uzmoviči posekali v gozdu precej hrastovega in bukovega drevja ter najlepše jelke. Škoda je znatna. Uvedena je preiskava. — Iz trafike Pavla Beraniča v Apačah, občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, je odnesel nek zlikovec precejšnjo vsoto denarja. Prilika za tatvino se mu je nudila, ko slučajno nikogar ni bilo v trafiki. Orožništvo je tatu na sledu.

Trbovlje

Rojakov na tujem se bomo spominjali na izseljeniški prireditvi v nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Zveza bojevnikov ima občni zbor to nedeljo dopoldne ob 9 v gostilni Volkar. Skupina zadnji čas živahno deluje.

Novi grobovi: Umrl je vsled želodčnega raka Drobež Franc, čevljar, star 70 let. Bil je zvest naročnik »Slovenca« in dober krščanski mož. — Za isto boleznijo je umrl vpok. rudar Kašič Ivan, star 61 let. Vsled starosti pa sta umrla vpokojenca Volaj Anton, star 75 let, in Veber Frančiška, stara 83 let. Smrt je pobrala v najnežnejši dobi otroke rudarjev: Zaman Marico, Košir Frančiško, Golob Darinko, Dornik Antona in Prašnikar Marijo. — Svetila jim večna luč, preostalim pa naše sožalje!

Slovenske gorice

Sv. Anton. Tudi letos se pripravlja naše prosvetno društvo, da napravi veselje otrokom in staršem za Miklavžev večer dne 5. decembra. Starši, ki želijo obdarovati svoje otroke, naj prinesejo darove pred prihodom Miklavža, ki bo ob sedmih zvečer, v sobo društvenega doma. Vstop je prost. Praznik Brezmadežne dne 8. decembra proslavijo dekleta s popoldansko Marijansko akademijo. — Nastopijo tudi fantje s posebno igro »Parada v hudičevem mostu«. — V naši fari so se začeli zadnje čase pojavljati poljski tatovi. Zadovoljijo se z vsem, kar jim pride pod roko. Bo že naneslo, da ... In potem bo tem uzmovičem gorje!

STRAHOTE HURRIKANA

Prva originalna slika besnečega hurrikana, ki je napravil na Kubi strahotna pustošenja, poleg drugega je ugrabil nad 2000 ljudem življenje. Posebno je trpel okraj Camagney, kjer ni ostal kamen na kamenu.

Peklenski stroj v preteklosti

Napačno je mišljenje, da je ideja hitrega pobijanja ljudi izsledek sodobne tehnike. Že v 16. stoletju je zaznamovala nemška kronika tak slučaj, kako je neki veleposestnik usmrtil svojega tekmeca s pomočjo umetno izdelane pasti. Past je imela večjo odprtino, kjer je zijalo prepolno navzgor obrnjenih nožev, srpov in nabrušenih železnih osti; a pokrov te odprtine je bil vešče z zelenjem maskiran. Ko je njegov tekmec koračil na svoje polje, se je nenadno zvrnil v jamo, kjer je v bolečinah umrl. Taka past se lahko s polno pravico imenuje najstarejši peklenski stroj. — Iz zapiskov vemo, da so se zločini 17. stoletja takole godili: Nasprotnik, ki ga je kanila gotova družba usmrtiti, je nenadno prejel zabojček. Notri je bil smodnik, ki je avtomatično pri odpiranju zabojčka eksplodiral in seveda ubijal ali vsaj ranjeval določene žrtve. — V 18. stoletju je cvetela poraba takih peklenskih strojev v Franciji. Iz takratnih dni imamo opisan zločin nekega Coridona, kateremu je uspelo, da je svojemu neprijatelju podtaknil tak stroj v klobuk. Kakor hitro si je ta posadil klobuk na glavo, je stroj eksplodiral in mu naravnost odtrgal glavo. — V starih listinah se navaja tragedija neke zakonske dvojice — Ratiquan, ki je nesrečno končala radi peklenskega stroja, katerega jima je neprijatelj postavil pod posteljo; stroj ni eksplodiral, marveč je vžigalnik zažgal postelj in oba sta našla smrt v plamenih. — V polovici preteklega stoletja pa se je ta stroj preselil v Ameriko, kjer je nečuveno gospodaril. Po podatkih starejših ameriških kriminalnih kronik vemo, da so bile naprave in rafiniranost teh peklenskih strojev naravnost frapantne. Najnavadnejši stroj je bila pač eksplozivna cigara, ki je seveda pri prižiganju v ustih eksplodirala. Tudi ure, ki so jih zarotniki pošiljali v hišo neprijatelja kot navidezen dar, so ob določenem času eksplodirale. Nekemu newyorškemu mehaniku je celo uspelo, da je sestavil peklenski stroj v obliki žepne urice. Tudi so vdevali peklenske stroje v šop rož, kjer se je nenadno eksplozija razlegla. — Nekdanji peklenski stroji so bili pravzaprav le nedovršeni začetki današnjih, modernih pošasti, ki ubijajo posameznike ali cele skupine ljudi na strahoten način. Kultura gre pač naprej.

Pokopališki davek

Londonski »Sunday Times« prinaša pismo nekega naročnika, ki je oženjen z rusko begunko. Slednja skrbi za grob svojih staršev, ki so v Rusiji pokopani. Te dni pa je prejela uraden poziv od sovjetskih oblasti, da mora plačati do 1. decembra t. l. 2 funta šterlingov pokopališkega davka, ker bo sicer država zaplenila grob in ga smatrala za svojo lastnino. Pokopališki davek je nov izum sovjetske vlade. Na ta način so obdavčeni vsi inozemci, kateri skrbe za grobove svojcev, ki so v Rusiji pokopani.

Turški filologi

Turški filologi, ki se zadnja leta bavijo s sestavljanjem novega turškega besednjaka, iz katerega morajo po znani odredbi Kemala paše odvreči vse tuje besede, se čestokrat prepirajo med seboj, kaj spada v besednjak; mnoge besede so na prvi pogled tuje in vendar so po svojem izvoru »turške«. Te besede so ostali jeziki sprejeli iz turškega, ki je oče vseh jezikov na svetu. Tako pravijo, je beseda »kultura« nastala iz turške besede kilture, pidžama iz »Bej-džame«, kar pomeni »beg (ga) nosi« itd. Celo ime prvega človeka, Adam, je nastalo iz turškega Atama...

Po 600 letih

Sv. oče si je pretekli teden ogledal srebrno škrinjico, umetniško srednjeveško delo, ki so ga pred kratkim našli. Notri počivajo kosti pred 600 leti pokopanega svetnika. Njegovi ostanki so imeli čudno usodo. Sv. Nikolaj Tolentinški, redovnik v avguštinskem samostanu, umrl leta 1305. in je bil z veliko častjo pokopan zraven oltarja v domači cerkvi. Verniki so v velikem številu obiskovali grob in doživeli več čudežnih ozdravljenj. Štirideset let pozneje je podkupila neka bogata družina samostanskega paznika, ki je ponoči ukradel iz groba obe svetnikovi roki. Zločin je bil kmalu razkrinkan. Odrezani roki so svečano preneseli nazaj v samostan in ju namestili v relikvariju. A menihi so se bali, da bodo novi podkupljenci onečastili grob. Zatorej je opat s pomočjo dveh zaupnikov prenesel ponoči ostanke na varnejši kraj. Skrivnost je bila tako skrita, da ni 600 let nihče vedel, kje počiva sv. Nikolaj. Vsi, ki so romali v Tolentino, so poznali samo čudežni roki. Redovnik Lopez je pričel na temelju nekih starih zaznamkov leta 1926. iskati grob in ga šele zdaj našel v globini 8 m pod nekim stranskim oltarjem. Samostan je sklenil svetniku postaviti dostojen grob, kamor bosta prenešeni tudi svetnikovi roki.

Umno gospodarstvo

Novi telefonski abonenti v Angliji so morali še pred nedavnim plačati nad 2000 Din za prijavo in instalacijo. To pač ni bilo preveč v starih dobrih časih, a je postalo nemogoče v dobi sedanje krize. Število prijav se je naglo krčilo, in tudi število starih naročnikov je odpovedalo predrag telefon. Britsko poštno in brzojavno ministrstvo je razumelo ta zastoj in prvega septembra objavilo novo telefonsko naredbo. Znižalo je pristopnino do 110 Din. Abonenti plačajo namesto poprej obvezne celoletne, samo trimesečno naročnino v znesku 320 Din. Pa tudi niso več vezani na določeno minimalno število razgovorov. Poštno ministrstvo se ni zmotilo v računu. Število abonentov je pričelo hitro naraščati. Vsak teden dobiva ministrstvo nad 800 novih prijav. To je povzročilo nove, pod sedanjimi razmerami nepričakovane težkoče. Nastavljenci niso bili kos novemu velikemu delu. Abonenti morajo po več tednov čakati na monterje, ker je zmanjkalo aparatov. Tovarne so dobile velika naročila. Z novim letom bo povečalo ministrstvo sedanje število telefonskih uslužbencev najmanj za 30 odst.

Za božičnico!
Že se giblje tisoče in tisoče pridnih rok, ki pripravljajo raznih dobrin za božičnico. Slika: Tvornica v bavarskem Novem mestu, ki izdeluje prijetne — nagačene živalice.

Devetletni dirigent

Brunnetto Grossato je ime glasbenega čudotvorca, ki vzbuja po vsej Italiji največje začudenje. Ta devetletni deček je danes že tako visoko dospel, da spravi kot kapelnik vse poslušalce do blaznega entuzijazma. Njegov glasbeni dar je tem čudovitejši, ker ta mali dečko ni le umetnik na glasovir ali gosli, kar se je že prečestokrat zgodilo, marveč pozna do podrobnosti komplicirani sistem orkestralne partiture.

Veliki orkester je pripravljen za vajo. Brunetto Grossato bi rad namreč preizkusil predigro Wagnerjevih »Mojstrskih pevcev«; zvečer bodo namreč nastopili. Nezaupno zro stari muziki na mladega kapelnika. Točno pred začetkom vaje se prikaže in hiti po stopnicah do dirigentske mize. Z jasnim, veselim glasom pozdravi stare profesorje. Dvakrat udari s taktirko: »Ste pripravljeni?« Dvigne palico in znana godba se začne. Stari godbeniki strmijo. Doklej, o mali umetnik?

Tisk v Rusiji

Že od samega začetka komunistične revolucije je pripisovala ruska vlada veliko važnost tisku, zakaj vedela je, da ravno tisk vrši največji vpliv na široke ljudske mase. S tem v zvezi je padel tisk pod strogo kontrolo komunistične stranke. Po statističnih podatkih, ki jih prinaša moskovski list »Ekonomičeskaja Žizn«, izhaja v Sovjetski Rusiji 5400 listov v nakladi 35,000.000 izvodov. Leta 1931. je izšlo 53.000 knjig, ki so obsegale 835.000.000 izvodov. Časopisi v SSSR se tiskajo v 60 jezikih, a knjige v 83 jezikih. A razvoj tiska je precej oviran radi slabe kvalitete papirja. Tekom poslednjih let je bilo ustanovljenih v SSSR veliko tvornic za izdelavo celuloze in papirja, enako so bile renovirane tudi stare tvornice. Radi tega je poskočila produkcija papirja z 220.000 ton (1913. leta) na 500.000 ton (1931. leta). A z druge strani se je zmanjšal uvoz papirja iz inozemstva. Produkcija celuloze je narasla od 1913. leta od 40.700 na 188 tisoč ton (1931. leta). V letih 1924—1925 je znašal uvoz papirja 116.000 ton ali 35 odstotkov celokupne porabe papirja, toda l. 1931. je padel na 25.000 ton, to je 4.8 odst. Danes je vsa skrb obrnjena na to, da se čim bolj poveča produkcija papirja doma.

Pariško smetišče

Pariški smetarji morajo vsako jutro pospraviti desettisoče pločevinastih posod z odpadki. Velikansko mesto nastavi v posodah do 2 milijona kg smeti dnevno. Kam z njimi? To je naloga štirih velikanskih peči v predmestjih Alfortville, Saint-Ouen, Issy-Les-Moulineaux in Ivry. Tu vpepelijo vse, kar zavrže Pariz. Ogenj gori noč in dan. Pariški smetarji imajo posebne tovorne avtomobile, katere izpraznijo v vozičke ozkotirne železnice. Vsak voziček se prevrne nad pečjo in vrže noter pet ton odpadkov. Dve uri pozneje že izpraznijo kurjači peč. Novi vozički odvažajo pepel. S kavlji oboroženi možje potegnejo ven kose kovine, ki so kljubovali ognju. Pločevino, jeklo in podobno razvrščajo po kakovosti v posebne oddelke in vse to roma v stiskalne naprave. Te stisnejo vse predmete v velikanske, 80 kg težke kocke, ki jih pokupijo livarne. Tako se reši Pariz smeti. Pred desetletji so jih še odlagali po nezazidanih parcelah v bližini mesta. Toda zdravniške oblasti so venomer trdile, da so ta smetišča žarišče različnih nalezljivih bolezni. In tako se je Pariz očistil.

ZOBOBOL
odstrani takoj ALGA
Steklenica Din 14·—. Oglas reg. pod S. Br. 25.892 1932.

Dvakratni doktor
je postal na Dunaju sprevodnik cestne železnice, Franc Sailler, ki je družinski oče in zaposlen ves dan, pa je vendar imel časa, da je študiral. Zgled železne volje.

Kapitalistične spake

Ugledni tokijski veletrgovci z biseri so se zbrali v polovici tega meseca okrog vroče zakurjene peči. Na tleh je ležal velik kup biserov s 720.000 zrni. Najstarejši izmed navzočih je z lopatico počasi vrgel dragulje v žerjavico. Biseri so vzplamteli in postali pepel. Ko je bil ves kup uničen, so narasle cene biserom za 30 odst. Trgovci zatrjujejo, da so uničili zgolj manjvredno blago, ki bi znižalo cene, če bi bilo vrženo na trg... — Avstralska dežela Novi Južni Wales ne ve, kam z volno, ker je prenehal vez izvoz. Zdaj so spremenili strokovnjaki volno s pomočjo kemičnih dodatkov v prav trdo snov, ki ne zaostaja za opeko ali železom. Iz preparirane volne izdelujejo baje jako prožne tračnice za novo železnico. Rabili jo bodo tudi za zgradbo novih šolskih poslopij in sicer namesto betona pri temelju in pri podobnih podtalnih objektih. Komu mar za reveže, ki bi potrebovali tople obleke pozimi in bi bili hvaležni tudi za najmanjši izkupiček od najslabšega tokijskega bisera...

Prepovedane vžigalice

»Sunday Chronicle« poroča, da je odredilo britsko ministrstvo za trgovino zaplembo sovjetskih vžigalic, ki so se pojavile na angleškem trgu. Vtihotapljene škatlice imajo napis »Vžigalice Jezus Kristus«. Pod napisom Kristusova slika, ki jo ližejo plameni prižgane vžigalice. Notranje ministrstvo je odredilo na prošnjo ministrstva za trgovino potrebno preiskavo, da bi odkrili krivce.

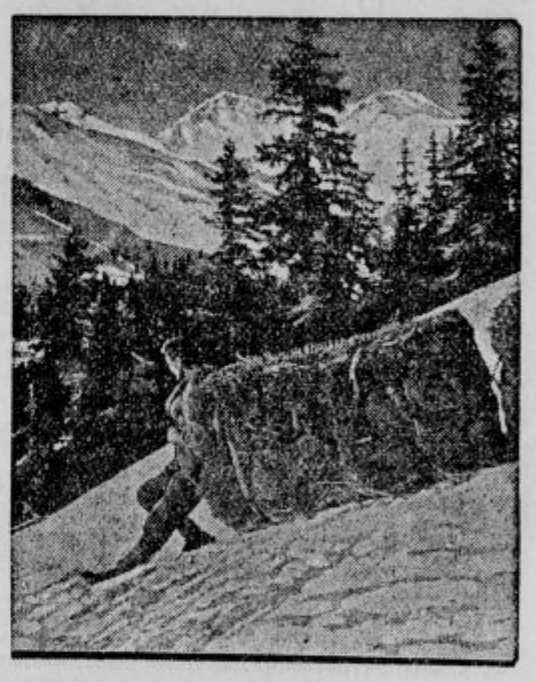

Seno s planin.
Ko zapade sneg po planinah, hite dolinci po seno, ki ga imajo v stopih v planinah, pa hajdi ž njim na varno.

Smešnice

Mate je inseriral: »Hrepenim po človeku, ki bi m' vsak dan pisal.«

Odgovor se je glasil: »Dajte si napraviti pri krojaču površnik na upanje...«

*

»Mislim, da mora biti strašno — živ pokopan!«
»Tudi mrtev biti pokopan ni šala.«

*

»Zakaj le noče Mile ničesar več o meni vedeti?«
»Najbrže ve že preveč.«

Da, to je doktor — zadela ga je možganska kap, ker mu je neki bolnik takoj plačal...

Tako otvarjajo Angleži parlament.
Ako nastopita dolnja in gornja hiša v novembru k novemu zasedanju, se pojavi v Londonu vsakoletna blesteča ceremonija, ki je ostala neizpremenjena že nekaj stoletij. Gardni polki stoje od kraljeve palače do parlamenta v dolgem špalirju; med njimi pa pelje po sredi ceste rokoko kočija kraljevo dvojico v parlament. V dvorani gornje hiše se zbero člani obeh hiš; tam stoji tudi prestol, na katerega se usede kralj. Kancler-lord ponudi kleče kralju prestolni govor, katerega kralj čita. S tem se začne otvoritev parlamenta.

Heliodont

je najpopolnejša **pasta za zobe!** Napravi zobe snežno-bele in osvežuje usta. — Cena Din 5·— po tubi.

Jesenice

Vsa izložbena okna kažejo, da se bliža Miklavž, ki pa bo letos gotovo manj radodaren kot druga leta. Krizo letošnje zgodnje pomladi delavstvo še vedno čuti in zaslužek je »za sproti«. K. P. D. pa bo seveda tudi v tem letu priredilo »Miklavžev večer« in sicer popoldne za malčke, zvečer pa tudi za odrasle. Da, celo prav veličasten bo letošnji prihod Miklavža, na kar opozarjamo jeseniško prebivalstvo.

Pomagalo je. Mestno županstvo je že dalo napraviti napise v svojih uradnih prostorih, kakor je to »Slovenec« priporočal.

Trg pred osnovno šolo je že izravnan. Tu se bo vršila prodaja kmetskih pridelkov, ki jih bodo pripeljali iz okolice. Prostor bo vsekakor primernejši, kakor pa dosedanji.

Ježica

Koroški večer priredi Katoliško prosv. društvo danes 26. nov. zvečer ob pol 8 v Društvenem domu na Ježici. Predava g. Vinko Zor.

Tatvina hranilnih knjižic. Do sedaj še neznani uzmovič je izmaknil Sitarju Mihi, posestniku iz Stožic 15, hranilno knjižico, na katero je naložena večja vsota denarja. Uzmovič je hotel že parkrat denar dvigniti v hranilnici. Ker pa je knjižica vinkulirana, mu denarja niso izročili.

Kranj

Zakaj danes in jutri vsi v Ljudski dom. Delavski oder v Kranju, ki je v letošnji sezoni s svojimi uspelimi dramatičnimi predstavami prav krepko zaoral prosvetno ledino, bo drevi ob 8 in jutri, v nedeljo ob 4 popoldne predvajal odlično, klasično noviteto Moliere-ovega: »Hinavca«, izborno komedija v 5 dejanjih. Ker vemo, da se igralci prav dobro pripravljajo ter da bo tudi scenerija nova in efektna, smemo prav vse povabiti k predstavi.

Litija

Pripravljalni odbor bivših bojevnikov sklicuje za nedeljo dopoldne svoj občni zbor v gostilni g. Maksa Lajovica.

Davica zopet razsaja po litijski občini, posebno v Jablanci, kjer je včeraj umrla posestniku Vidicu 7 letna hčerka. Davico so imeli vsi 4 otroci. Medtem ko so trije otroci ozdravili, je bela smrt pobrala 7 letno deklico.

Šahovska simultanta, katero je odigral g. Milan Vidmar ml. v Litiji, se je končala za Vidmarja: 3 zgubljene partije, 1 remis 13 dobljenih. Vsekakor časten uspeh za Litijo, ker litijski šahisti poredkoma igrajo.

Konjice

Sodna razprava proti ženam-materam, ki bi se morala vršiti preteklo sredo pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, je bila preklicana in se je vršilo ta dan samo zaslišanje. K temu zaslišanju je bilo pozvanih okrog 40 mater. Zasliševanje je trajalo nepretrgoma od 8 zjutraj do 18 zvečer. Samo opoldne je zasliševalni sodnik g. Šmid napravil odmor kake četrt ure. Kdaj bo sedaj ta zanimiva razprava, za katero vlada povsod zelo veliko zanimanje, zaenkrat ni znano. Gotovo pa je, da bo to največja razprava, kar jih je bilo kdaj v Konjicah, in zopet prva te vrste v Sloveniji.

Jutri vsi v Katoliški društveni dom na »Izseljensko prireditev. Začetek ob 15. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Valenčakovi trgovini.

Naznanila

Vojake iz svetovne vojne trnovskega in šentjakobskega okraja vabimo k važnemu sestanku to nedeljo, 27. t. m. ob 10 dopoldne v gostilni Soklič v Trnovem, Pred konjušnico. — Tovariši pridite vsi! — Osrednji odbor Zveze bojevnikov.

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani ponovi v nedeljo 27. novembra ob 8 zvečer na odru društvenega doma v Karunovi ul. 14. Vombergerjevo komedija v 3 dejanjih »Voda«. Premiera te ljudske veseloigre je bila prošlo nedeljo na novo zgrajenem odru našega društva in je imela popolen uspeh pri popolnoma zasedeni dvorani. K obilni udeležbi vljudno vabimo vse prijatelje našega društva. Odbor.

Prosvetno društvo na Vrhniki naznanja, da se vrši v nedeljo, dne 27. nov. ob 15 v Rokodelskem domu predavanje I. Peršuha: s temo: Baraga in Knoblehar. Predavanje bo pojasnevano s skioptičnimi slikami. Obiščite to velezanimivo predavanje kakor tudi večerno ponovitev občinstvu tako ugajajoče drame: »Bratje« v čim večjem številu.

Sv. Jurij ob juž. žel. Slov. kat. prosv. društvo ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 27. nov. ob 15 v dvorani »Kat. doma«. Spored: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo odbora; 3. Volitev novega odbora; 4. Slučajnosti. — Ker se na občnem zboru sprejemajo novi člani, ste vsi člani in somišljeniki vljudno vabljeni, da se udeležite v obilnem številu. — Vsi vabljeni

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 26. novembra: 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, plošče 17.00 Salonski kvintet 18.00 Angleščina 18.30 Gimnastične vaje 19.00 Poglavje iz sociologije (dr. A. Gosar) 19.30 Zgodovina filozofije (dr. Veber) 20.00 Prenos operete iz Zagreba: Schubert, »Pri treh mladenkah« 22.30 Čas, poročila, plošče.

Drugi programi:

Sobota, 26. novembra:

Zagreb: 20.00 Opereta »Pri treh mladenkah« — **Gornja Italija:** 20.45 Varietejski program 22.00 Operna in filmska glasba — **Barcelona:** 21.05 »Siegfried« (Wagner), prenos iz licejskega gledališča — **Stutgart:** 20.00 München, nato koncert — **Toulouse:** 20.30 Simfonični koncert 21.00 Večerni koncert — **Berlin:** 20.00 Königsberg 22.15 Plesna glasba — **Beligrad:** 20.00 Zagreb — **Rim:** 20.45 »Fata Malerba«, glasbena basen — **Beromünster:** 20.00 Simfonični koncert — **Langenberg:** 20.00 Pester večer — **Praga:** 19.35 Kabaretni program 20.35 Melodije — **Budapest:** 21.00 Lahka glasba — **Varšava:** 20.00 Lahka glasba 22.05 Chopinove skladbe — **Pariz-Eiffel:** 19.30 Gledališki večer.

Aktivnost zunanje trgovine

Pravkar so bili objavljeni statistični podatki o naši zunanji trgovini za mesec oktober. V oktobru letos je znašal naš izvoz 224.829 ton za 320.1 milij. Din, dočim je lani znašal izvoz 279.665 ton v vrednosti 387.3 milij. Din. Izvoz je bil torej letos manjši po količini za 19.6%, po vrednosti pa za 17.3%. Tako visokega izvoza, kot je bil v oktobru, letos še sploh nismo zabeležili noben mesec.

Glavni predmeti našega izvoza v oktobru so bili naslednji (vse v milijonih Din; v oklepajih podatki za september): pšenica 2.5 (4.0), koruza 10.0 (0.05), fižol 9.0 (5.2), sveže sadje 41.4 (41.3), suhe slive 26.7 (1.5), pekmez 4.6 (1.2), tobak 20.65 (27.8), goveda 6.6 (7.0), prašiči 28.1 (24.9), drobnica 7.2 (6.1), perutnina 7.9 (7.9), sveže meso 12.35 (10.9), jajca 12.7 (12.0), stavbni les 29.7 (35.8), drva 3.2 (3.2), cement 3.0 (5.7), sirov baker 31.9 (21.0), razne rude 7.55 (13.5). Iz tega je razvidno, da je aktivnost naše zunanje trgovine pripisovati predvsem povečanju izvoza koruze, sliv in hmelja, torej zaradi sezijskih razlogov.

Nasprotno nam je prinesel oktober znatnejše zmanjšanje uvoza, kakor je bil to slučaj lani. V primeri s septembrom je letos uvoz padel za 55 milij. Din, lani pa za 49.3 milij. Din. Letošnji uvoz v oktobru je bil po količini manjši v primeri z oktobrom lani za 16.7%, po vrednosti pa za 38%. Količina uvoza je dosegla v oktobru 79.160 ton (v oktobru lani 95.743 ton), vrednost pa je od oktobra lani do oktobra letos padla od 393.0 na 243.7 milij. Din.

Glavni predmeti našega uvoza v oktobru so bili naslednji (vse v milijonih Din; v oklepajih podatki za september 1932): bombaž sirov 11.9 (10.2), predivo 14.49 (15.8), tkanine 18.25 (21.6), železo nepredelano in polpredelano 3.06 (2.7), pločevina 4.0 (3.8), tračnice in železniški materijal 5.24 (6.6), razni fabrikati iz železa 11.25 (12.8), volna sirova 1.8 (2.6), predivo 4.7 (5.4), tkanine 12.8 (19.95), svileno predivo 4.5 (5.2), nafta 4.4 (8.5), riž 5.05 (2.8), kava 5.8 (9.0), premog 10.4 (8.11), oljnati plodovi, semena itd. 4.0 (4.94), stroji in orodje 11.1 (14.5), elektrotehničnj predmeti 8.6 (11.5), prevozna sredstva 2.3 (2.6).

V oktobru je bila naša trgovinska bilanca aktivna za znatno vsoto 76.4 milij. Din, dočim je bila v septembru pasivna za 25.9 milij. Din. Lani v oktobru je bila naša trgovinska bilanca pasivna za 5.7 milij. Din.

Skupno je znašala v prvih desetih mesecih letos količina našega uvoza 706.367 ton, v vrednosti pa 2365.3 milij. Din (lani v prvih desetih mesecih 952.087 ton za 4193.8 milij. Din). Uvoz se je torej zmanjšal po teži za 25.8%, po vrednosti za 43.6%.

Izvoz je dosegel v prvih desetih mesecih letos 1,865.221 ton v skupni vrednosti 2,353.7 milij. Din (lani 2,822.905 ton za 4,069.5 milij. Din). Padec izvoza torej znaša po količini 33.9%, po vrednosti pa 42.2%.

Zaradi velike aktivnosti zunanje trgovine v oktobru je bila trgovinska bilanca za prvih deset mesecev samo malenkostno pasivna, in sicer za 11.6 milij. Din, lani pa je bila v prvih desetih mesecih pasivna za znatno vsoto 124.3 milij. Din.

Stanje Narodne banke

Pravkar objavljeni izkaz Narodne banke za 22. november kaže te-le znatnejše spremembe:

Med aktivi se je povečala podloga za 6.6 na 1.997.1 milij. Din. Zlato je narastlo za 0.055 na 1.767.19 milij. Din, valute za 0.8 na 1.35 in devize za 5.74 na 228.54 milij. Din. Izredno pa so padle devize izven podloge, in sicer za 50.05 na 29.44 milij. Din. Vsota kovanega denarja je narastla za 9.6 na 174.8 milij. Din.

Med posojili je narastel eskont za 1.06 na 2.189.86 milij. Din, lombard pa je narastel za 0.05 na 1.351.0 milij. Din. Prejšnji predujmi državi so narastli za 0.35 na 1.811.5 milij. Din.

Med pasivi se je zmanjšal obtok bankovcev na najnižje stanje letos: 4.589.9 milij. Din. Izredno so narastle obveznosti po vidu, med njimi državne terjatve za 4.4 na 11.86 milij. Din, nadalje žiro računi za 150.75 na 611.4 milij. Din, dočim so se razni računi zmanjšali za 3.1 na 399.4 milij. Din. Tudi obvesnosti z rokom so se zmanjšale za 31.35 na 1.425.6 milij. Din. Tudi razna pasiva so padla za 51 na 231.3 milij. Din.

Vsota obtoka bankovcev in kovanega denarja je narastla za 51.8 na 5.612.5 milij. Din. Zaradi tega se je skupno kritje zmanjšalo od 35.78% na 35.58%, samo zlato kritje pa je padlo od 31.77% na 31.48%.

Za naše vinogradništvo

V ponedeljek dne 21. novembra 1932 se je vršilo v restavraciji Narodnega doma v Ptuju dvoje zborovanj naših vinogradnikov. Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru je v smislu sklepa občnega zbora pozvalo vse trsničarje Dravske banovine, ki imajo dovoljenje od kmetijskega ministrstva za trsničarski obrat, na ustanovni zbor trsničarskega odseka v okrilju Vinarskega društva. Pozivu se je odzvalo veliko število pijonirjev našega novodobnega vinogradništva, kot take upravičeno smemo nazvati naše tesničarje, brez katerih vinogradniški obrat v ožjem smislu ni mogoč. Pojavljajo se vprašanja v trsničarstvu, ki enako zanimajo vse trsničarje in ki so vodila do ustanovitve trsničarskega odseka. So to: skupna nabava ameriške podlage in cepičev iz selekcijoniranih vinogradov, medsebojno podpiranje pri prodaji trsnega materiala potom centralne evidence istega, stavbe silnic po najmodernejših načrtih, stremljenje za tem, da bodo trsničarji delali po naročilih, pri čemer se riziko zmanjša na minimum, izmenjava misli iz trsničarske prakse in tudi končno stremljenje za tem, da morajo biti pridelovalni stroški temelj za določevanje cen za trsni material.

Ustanovni zbor trsničarskega odseka je vodil delegat in član glavnega odbora Vinarskega društva Franjo Brumen, trsničar iz Krapja pri Ljutomeru. Predvsem je bil na zboru sprejet štatut, iz katerega posnemamo:

Pri Vinarskem društvu se v smislu § 7 društvenih pravil osnuje trsničarski odsek. V ta odsek pristopijo vsi privatni trsničarji, ki imajo dovoljenje za izvajanje trsničarskega obrata, izdanega od ministrstva za kmetijstvo. Dalje pristopijo vsi upravniki banovinskih trsnic in javni funkcijonarji — strokovnjaki te panoge.

Odsekovo upravo tvorijo: Predsednik, tajnik in odbor trsničarskega odseka. Predsednik mora biti član glavnega odbora Vinarskega društva. Volitev v odsek se izvrši na občnem zboru. Posle trsničarskega odseka izvršuje odsekov predsednik in tajnik. Odsekovi sklepi morajo dobiti potrdilo glavnega odbora Vinarskega društva.

Trsničarski odsek ima nalogo: a) ščititi predvsem interese trsničarstva v splošnem, b) delovati za povzdigo našega vinogradništva, c) delati na to, da oblast čimpreje zatre vsako pridelovanje direktno rodečih trt, d) da se odpravi vsako šušmarstvo v tej ponogi, e) prirejati skupne izlete v napredne vinorodne kraje.

Za predsednika trsničarskega odseka je bil izvoljen Klotar Bouvier, trsničar v Gornji Radgoni, za tajnika pa Franjo Brumen iz Krapja pri Ljutomeru, poleg teh pa še šest odbornikov iz raznih vinorodnih krajev banovine. Odsekova članarina je bila določena na 25 Din letno. Odsek je razpravljal in sklepal tudi o drugih perečih stanovskih vprašanjih.

Po končani ustanovitvi trsničarskega odseka je imel istotam glavni odbor Vinarskega društva svojo sejo, kateri so prisostvovali tudi zbrani trsničarji.

Predsednik Lovro Petovar je uvodoma poročal, da se organizacije gostilničarjev in županske zveze zelo trudijo, da bi dosegle spremembo trošarinskih predpisov na vino. Omenil je tudi, da je z uspehom interveniral glede olajšav pri izvozu vina.

Tajnik Zabavnik je poročal o tekočih zadevah.

Po obširni debati se je ugotovilo, da brez izpremembe zakona o taksah (trošarine) ni povišanja občinske trošarine na vino. Vinogradniki vztrajajo na sedanjem stanju (0.50 in 1.50 dežela odnosno mesta). Tudi 5 l oz. 10 l trošarine prosta prodaja vina naj se še nadalje ohrani. V tem pogledu ni potrebna prav nobena izprememba.

Po rešitvi ostalih društvenih vprašanj je predsednik sporočil, da sklicuje Vinarska podružnica Ormož zborovanje vinogradnikov na dne 4. decembra 1932, ki bo ob pol 8 v telovadnici meščanske šole v Ormožu, kjer bo prilike dovolj, da se razjasni položaj našega vinogradništva in je zaključil uspelo sejo glavnega odbora.

Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru.

Kranjska industrijska družba

Kranjska industrijska družba je imela v petek dne 25. novembra pod predsedstvom svojega predsednika g. Avgusta Westena v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo svoj redni 63. občni zbor. Na občnem zboru je bilo od celotnih 300.000 delnic zastopanih 287.799. V preteklem poslovnem letu je družba izvedla povišanje delniške glavnice od 13½ milijona na 45 milijonov dinarjev. V preteklem poslovnem letu so bile razmere v železni industriji težavne in nevšečne, tako da je bilo treba začasno odločiti se za ustavitev obratovanja. Po kratkem presledku je delo zopet začelo in to v omejenem obegu spričo vladajoče krize na trgu in velikih zalog. Zato je v preteklem poslovnem letu produkcija in promet manjši. Ta okolnost se odraža seveda tudi v poslovnem uspehu pretečenega leta. Bilanca za minulo poslovno leto izkazuje dobiček v znesku Din 2,301.653.69. Občni zbor je soglasno sklenil, da za preteklo leto ni razdeliti nobene dividende spričo nepojasnjenih gospodarskih prilik, ki velevajo previdno gospodarstvo in čuvanje denarnih sredstev družbe.

(16.900)

Borza

Dne 25. novembra.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Bruslja, Curiha in Prage, učvrstila sta se le Amsterdam in Pariz, dočim so devize London, Newyork in Trst popustile.

Na zagrebški borzi so grški boni neznatno narastli za 40—41, zaključenih pa je bilo 33.000 drahem po 40 Din. Ob zaključku se je nudil bon večjega zneska po 40. Šilingi so ostali v zasebnem kliringu neizpremenjeni 8.50—8.585. Zaključenih je bilo ca. 16.000 šilingov po 8.55.

Ljubljana. Amsterdam 2315.96—2327.32, Berlin 1367.64—1378.44, Bruselj 798.02—801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 186.75—188.35, Newyork 5740.20—5768.46, Pariz 225.52-226.64, Praga 170.67—171.53, Trst 293.96—296.36.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.429 Din.

Curih. Pariz 20.35, London 16.85, Newyork 520, Bruselj 72.05, Milan 26.57, Madrid 42.47, Amsterdam 209, Berlin 123.55, Stockholm 90.50, Oslo 86.4, Kopenhagen 87.80, Sofija 3.76, Praga 15.40, Varšava 58.30, Atene 2.95, Carigrad 2.48, Bukarešta 3,085.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za vojno škodo nekoliko slabejša, učvrstili pa so se: 7% invest. pos in begl. obveznice. Promet je bil na zagrebški borzi znatnejši in je znašal: vojna škoda 400 kom., 7% invest. pos. 50.000 in begl. obveznice 100.000.

Na tržišču industrijskih delnic je tudi danes prišlo do zaključkov samo v delnicah Trboveljske po 145 in 140, in sicer 40 kom. V ostalih papirjih ni bilo sprememb.

Ljubljana. 7% inv. pos. 47 bl., vojna škoda 208—210, 8% Bler. pos. 42 bl., 7% Bler. pos. 40 b., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 48—50 (50), agrarji 27—27.50, vojna škoda 210—211 (208, 211), 12. 209—212 (209), 6% begl. obv. 34.50—36 (34.50, 36), 8% Bler. pos. 38—43, 7% Bler. pos. 35—40, 7% pos. DHB 40—42, tobačne srečke 15 bl., srečke Rdečega križa 20 bl. — Delnice: Narodna banka 4150-4400, Priv. agr. banka 225—235, Guttmann 100 bl., Šečerana Osjek 179—185, Šečerana Bečkerek 600 den., Isis 20—40, Trboveljska 137.50—145 (145, 140), Split cement 150 den.

Belgrad. Narodna banka 4250—4350, Priv. agr. banka 227—228 (229, 227), agrarji 24.50—25.50 (26), vojna škoda 209—210 (211, 208), 12. 208—210 (211, 209), 6% begl. obv. 34.25—34.50 (33.50), 8% Bler. pos. 43 bl., 7% Bler. pos. 37—39.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 73.75, Aussiger Chemische 115, Mundus 59, Alpine 11.80, Trboveljska 18.99, Leykam 1.50.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, Sombor 76 kg 148—150, gorbač. 150—152, bač. potiska 151—153, ladja Tisa 153—155, ladja Begej 151—153, gorban. 145—147, južban. 143—145, srem. 151—155, ba., srem. 151—153, koruza bač. gar. 51—53, dec., jan. 52—54, bač., srem. marec, april, maj 68—70, ban. gar. 48—50, srem. gar. 52—54, srem. suš. 62—64, srem. par. Indjija 60—62, ban. suš. 58—60, bač. suš. 60—62, moka bač., ban. 0g, 0gg 247.50—262.50, št. 2 227.50—242.50. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet 52 vagonov.

Sombor. Otrobi bač. pšenič. prompt. 62.50—65. Ostalo neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet 50 vagonov.

Chicago. Pšenica marec 46.75, maj 48.25, dec. 41.75, koruza marec 29, maj 30.50, dec. 24, oves marec 17.875, dec. 15.625, rž marec 31, dec. 28.

Winnipeg. Pšenica dec. 45, maj 49, julij 50.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 25. novembra. Na današnji svinjski sejem je bilo pripeljanih 178 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5—6 tednov stari 85—100 Din, 7—9 tednov 130—150 Din., 3—4 mesece 250—280, 5—7 mesecev 350—450, 8 do 10 mesecev 480—500, 1 leto 650—800 Din. Kilogram žive teže 6.50—7 Din, mrtve 9.50—10.50.

Nova bela koža po 3 dneh

Na teh treh mestih Vašega obraza se najbolj opazijo napake Vaše kože. Najnovejši poizkusi dokazujejo, da more imeti **vsaka** ženska belo, mehko in lepo kožo, ako **vsak** dan rabi kremo Tokalon bele barve (ni mastna). Vsebuje preparirano svežo smetano in oljkino olje, kombinirano z ublažujočimi in osvežujočimi dodatki. **Krema Tokalon** neprestano prodira v kožo, **ublažuje** razdražene kožne žleze in zožuje **razširjene** znojnice. Sojedci izginejo, gube pa, ki jih povzroči utrujenost, so popolnoma odpravljene že po samo enkratni vporabi. Tudi najbolj suha koža postane vlažna, mastna koža pa izgubi sijaj. Ako rabite **to novo** kremo Tokalon bele barve, imeli **bodete že** v kratkem času nepopisno lepo **in svežo** kožo, ki bi je ne mogli doseči na noben drug način.

Sport

Že dalj časa se vrše pogajanja med zagrebško in belgrajsko nogometno podzvezo, kako bi temeljito reorganizirali nogometno zvezo. Tako kot sedaj, ne gre več, bodisi v administrativnem ali pa tehničnem pogledu. Zborovanju JNZ bo predložen predlog, da se ustanove dve teritorijalni zvezi s kompetenco dosedanje zveze. Nad obema teritorijalnima zvezama bi ostala dosedanja zveza kot vrhovna instanca, ki bi imela funkcijo reprezentirati naš nogomet napram inozemstvu. Bila bi v spornih zadevah zadnja inštanca. Na ta način bi bilo najlažje rešeno tudi vprašanje igranja za državno prvenstvo. **Dve zvezi in dve nacionalni ligi!** Vzhodna in zapadna zveza, vzhodna in zapadna liga. Za tak predlog bo prav gotovo glasovala večina delegatov. Zlasti pa naši. Iz predlogov, kako naj se igra državno prvenstvo prihodnje leto, je jasno razvidno, da tam doli Slovenijo zapostavljajo. V Zagrebu pa prav dobro vedo, kako močni so klubi v Sloveniji.

K medmestni igri Zagreb : Belgrad bo vozil iz Zagreba poseben vlak. Za Zagreb bo najbrže igral Hitrec, ki pride iz Švice, nalašč za to igro.

Angleži ne morejo živeti, ne da bi stavili. Tako so izrabili tudi tekmo z Avstrijo za svoje stave. Iz teh se tudi vidi, kaj mislijo Angleži o igri z Avstrijci. Stave se glase 3:1 za Anglijo. K tej igri potuje tudi iz Ljubljane več prijateljev nogometa, ki žele videti »originalni nogomet«.

Jugoslovanski olimpijski odbor sklicuje za dne 10. decembra v Zagreb svoj redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Predloge za zborovanje je treba poslati do 3. decembra. Zanima nas, ali bodo na kongresu razpravljali o prihodnji olimpijadi. V večini držav že sedaj zbirajo denarna sredstva. Amerikanci, ki denarno niso med najslabšimi, so sklenili pobirati pri vsaki sportni prireditvi gotov odstotek od dohodkov v korist olimpijskega fonda Isto je v Italiji, Franciji, Nemčiji itd. Prav bi bilo da bi se na ta način tudi pri nas že sedaj pričeli nabirati prispevki. Seveda v namen, da bodo atleti odšli v Berlin, kjer bodo tekmovali, in ne funkcijonarji raznih organizacij iz Belgrada in Zagreba.

Jugoslovanski težko atletski klub Herkules v Parizu je dosegel te dni uspeh, v katerem se v pariških listih veliko piše. Nad pariškim ASB, v katerem so najboljši francoski rokoborci, so zmagali s 5:2. Ta uspeh naših rojakov v Parizu nas veseli, kajti je dokaz o zdravi moči našega naroda.

Najvišje sportno odlikovanje v Ameriki je »Sullivan« zlata medalja, v spomin na slavnega atleta Sullivana. Vsako leto prejme najboljši ameriški atlet, ki mora biti seveda amater, to odlikovanje. Letos je bila odločitev, komu naj pripade to odlikovanje, izredno težka. Na olimpijadi so bili doseženi presenetljivi rezultati, zato je bila izbira težka. Štirje so prišli v ožjo volitev. Helen Madison, plavalka, ki ima največ svetovnih rekordov, James Bausch, olimpijski prvak v deseteroboju, William Car, zmagovalec na 400 m in Armand Crabbe, zmagovalec nad Parisom. Večina se je izrekla v korist Cara, kajti njegov rekord na 400 m v času 46.2 sek. je najbolj fantastičen rezultat na olimpijadi.

V južni Nemčiji je končno le prodrl profesijonalizem. Večina največjih klubov je že vpeljala profesijonalizem. Na čelu pokreta je stopil odličen sportni delavec predsednik F. S. V. Fürtha, komercijalni svetnik Kraus.

Najhitrejši sprinter sveta je Japonec Yoshiojoka, ki je na olimpijadi vodil pri teku na 100 m, do polovice proge, skoraj za 10 metrov. V drugi polovici proge je pa omagal. Uspehi na zadnji olimpijadi so povzročili, da se za prihodnjo Japonci še bolj pripravljajo. Ustanovili so posebno sportno kliniko, na kateri bodo redno preiskovali najboljše atlete.

Podgane in miši

uničuje najzanesljiveje RATOL, ki je odlikovan z zlato svetinjo in diplomo zato, ker je pred oblastmi dokazan njegov siguren učinek in da je vrhutega neškodljiv za ljudi in domače živali. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. — Izdeluje: **BIOMEDIKA, Zagreb, Hatzova 25.**

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobe

Nadsobarico

srednjih let, marljivo, z dobrimi spričevali in kavcijo 2000 Din sprejmem. Vprašanja in ponudbe na Hotel Central, Osijek. (b)

Vajenci

16 letno dekle

bi se rado učilo šivati ali kuhati. Ponudbe na župni urad v Jurkloštru. (v)

Službo dobi

s hrano, stanovanjem in 50 Din mesečne plače pekovski vajenec. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.512. (v)

Denar

Vložne knjižice

kupite ali prodaste najbolje pri Komanditni družbi M. Jankole, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. (d)

Vrednostne papirje

vseh vrst, tu- in inozemske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo. M. Jankole komanditna družba, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. (d)

Stanovanja

Pristopajte

k Društvu stanovanjskih najemnikov — Ljubljana, Vegova ulica 8. (o)

ODDAJO:

Dvosobno stanovanje

kabinet, kopalnica in vse pritikline, oddam. Herbersteinova 12, pri Stadionu, Hribar. (č)

Dve sobi in kuhinja

v bližini magistrata, lepa točka, za šiviljo ali krojača, se odda s februarjem za 600 Din mesečno. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.856. (č)

Petsobno stanovanje

renovirano, lepo, z vsem komfortom, plinom, kopalnico, pralnico in vsemi pritiklinami, s souporabo vrta, se odda v vili Erjavčeva cesta 26. (č)

Stanovanje

dvosobno, z vsemi pritiklinami, solnčno in moderno, se takoj odda. — Rožna dolina, cesta V., št. 27. (č)

Vnajem

IŠČEJO:

Manjše skladišče

na Gosposvetski cesti — iščem za takoj. Ponudbe pod »Točen plačnik« št. 16.857 na upravo »Slovenca«. (m)

Objave

Kavarna »Plzenski dvor«

Bela kava in kruh z maslom ali komad orehove rezine 5 Din; čaj z rumom in keksi 5 Din; punč 6 Din; kuhano vino 1/10 l 2 Din. - Dnevno šlagerkoncert. Točna postrežba.

Se priporočata
Alojz in Antonija Senica.

Posestva

Enodružinsko hišo

novo zgrajeno — ugodno prodam. Šolska 5. Pobrežje pri Mariboru. (p)

Lepa stavbna parcela

v izmeri nad 800 kv metrov, v Novem Udmatu naprodaj! Dve stavbišči! Vodovod, elektrika, plin in kanal prav ob parceli. Za plačilo se sprejme tudi hranilna knjižica dobrega zavoda. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16.423. (p)

Dvostanovanjska hiša

v najbližji periferiji, ob glavni cesti — naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 16.774. (p)

Auto-motor

Avto ali motocikl

rabljen, najbolje kupite ali prodaste potom avtotvrdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Kupimo

Zlato

(staro zlatnino) kupujemo M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Šelenburgova 6/II. Telefon št. 30-52 (k)

Stružnica

v dobrem stanju, stružna višina 50 cm, stružna dolžina 4.50 m — se kupi. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Stružnica« 16.899. k

Omaro za led

(Eiskasten) na šest vrat, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe pod »Omara za led« št. 16.893 na upravo »Slovenca« Maribor. (k)

Razno

Kegljači!

Imenitno urejeno salonsko kegljišče na razpolago. — **Restavracija A. SENICA, Plzenski dvor.**

Prodamo

Sir trapist

samo 12 Din kg. Mlekarna, Mediatova hiša, Dunajska cesta 17. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbori najugodneje in najceneje tvrdka Karl Preisig, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

PRIMA SUHA BUKOVA DRVA

dostavljena na dom:
cela m³ 105 Din
žagana m³ 115 Din,
klana m³ 125 Din.
PUTRICH, Dolenjska c. 6.

Štedilnike

raznih vrst; vrtne, balkonske in stopniške ograje, dimn. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ. podjetje **Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.**

Nogavice, rokavice,

robce, perilo, torbice, kravate

nizke cene samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Veliko izbiro blaga

za moške suknje in damske plašče po zelo nizkih cenah Vam nudi trgovina O. Slibar, Stari trg (poleg Zalaznika). (l)

Jabolka

razna, 2 do 3.50 Din brutto za netto povzetno: Postržin, Krško. (l)

Prst, presejano,

za vrtove, pesek za dvorišča in materijal za zasipanje Vam dobavlja mest. stavbenik Anton Mavrič, telefon 33-82. (l)

Kontekcija — moda!

Najceneiši nakup. Anton Presker Sv Petra cesta št 14 Ljubljana (l)

Dva fotelja in zofo

novo, poceni prodam. — Ogleda se med 6—7 uro. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16.902. (l)

Prvovrstni koruzni in činkvantin zdrob

po najnižjih cenah pri

Pavel Bertoncelj

valjčni mlin
Domžale

Fige, laško brinje

in orehova jederca nudi najceneje Sever & Komp., Ljubljana. (l)

Obrt

Kavarna - restavracija A. SENICA

na novo preurejena. Kavarniške cene znižane. Točijo se le prvovrstna vina, izborna kuhinja. - Sprejmejo se abonenti — kosilo 6 Din. dvakrat na teden pečenka.

Koruzo za krmo

oddaja najceneje

veletrgovina žita in moke

A. VOLK, LJUBLJANA

Resljeva cesta 34

USNJATE SUKNJIČE

od Din 450—580 dobavlja **CIRIL ŽIROVNIK, krojač** Mengeš štev. 150

Kurja očesa

najboljše sredstvo proti kurjim očesom **CLAVEN** je mast

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz vornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK
lekarnar - SISAK

Vrnite se potvorb

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh

Nesreče...

Nesreče na polovanju ne pomenijo ničesar v primeri z onimi, katerih ne vidite, z nesrečami, katerih vzrok je pomanjkljiva nega zob. Zavarujte se pred takšnimi nesrečnimi slučaji s tem, da očistite svoje zobe zjutraj in zvečer ter po vsaki jedi s pasto Gibbs.

Zahvala

Za številne izraze sočuvstvovanja povodom bridke izgube našega nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Ivana Šorlija

se vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo velečastitemu g. vojnemu kuratu Zavadlalu ter velecenjenemu g. notarju dr. Šorliju za prisrčna nagovora pri odprtem grobu, in vsem, ki so blagega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Rodbina Šorli-Sernec.

Vdani v voljo Vsemogočnega in zaupajoč v Njegovo modro previdnost, sporočamo vsem, ki so jo poznali, da je nenadoma umrla naša predobra

MAMICA

K večnemu počitku jo bomo spremili v nedeljo, dne 27. novembra ob 10.

Molite za pokoj njene blage duše!

Videm ob Savi, dne 24. novembra 1932.

Vahčičevi.

ZAHVALA. Za nebrojne izraze sočuvstvovanja in za poklonjeno cvetje povodom težke izgube moje nad vse ljubljene in nepozabne soproge, mame, stare mame, sestre, tete in svakinje, gospe

Josipine Christof roj. Veršec

izrekam vsem toplo zahvalo. Posebno se zahvaljujem častiti duhovščini, gg. zdravnikoma dr. Merčunu in dr. Spornu za trud in pomoč, vodstvu sanatorija »Šlajmerjev dom«, učiteljstvu, gojencem in gojenkam mojega zavoda, obitelji in osobju tvrdke Magdič, ravnateljstvu »Narodne tiskarne«, novinarstvu in uradništvu ljubljanskih dnevnikov, ravnateljstvu in uradništvu »Pokojninskega zavoda« ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so mojo blago pokojnico v tako častnem številu spremljali na njeni zadnji poti.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek 28. nov. ob 8 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1932.

Globoko žalujoči soprog z rodbino.

Lorna Doone

88

Roman iz Exmoora

Svojci so ga pričakovali nazaj dni in noči, toda ni ga bilo. Šele po preteku tedna so našli v neki gorski zaseki polomljeno človeško truplo, ki so ga pokopali na gorskem pokopališču.

Njegova žena je ostala tamkaj še celih šest mesecev. Nikakor ni mogla verjeti svoji nesreči in tudi ni hotela obleči žalnega oblačila in ni trpela, da bi se kdo v njeni bližini jokal ali žaloval. Še je upala v božjo pomoč. V tem zaupanju je vztrajala do svojega zadnjega dne.

Ko je napočil oktober in so pričeli volkovi tuliti v Pirenejih in je sneg pokril malo gorsko pokopališče, se je naposled vendarle odločila za odhod. Bil ji je že skrajni čas, kajti blizu je bilo rojstvo njenega tretjega otroka.

Pravkar je preteklo deset ali enajst let, ko se je osirotela rodbina izkrcala na Devonshirski obali, se mudila nekaj dni v Exeteru in odrinila potem proti Watchettu v Somersetu. Tamkaj je imela gospa majhen grad, kjer se je namenila nastaniti in v popolnem miru pričakovati svojega moža, ki je o njem še slej ko prej mislila, da je živ in se bo vrnil, čim bo zvedel, da se mu je rodilo tretje dete.

Prvikrat so prenočili v Bamptonu in drugo jutro so se odpeljali odondod, upajoč, da bodo še isti večer dospeli na svojo postajo. Toda na slabi poti se jim je zlomila os pri vozu in so jo morali v Dulvertonu popravljati. S tem so izgubili tri ure in bi bilo pametneje, če bi se bili vozili naprej šele drugi dan. Toda gospa ni hotela tega in je ukazala voziti dalje.

Zategadelj so ono decembrsko popoldne nanovo vpregli konje in kočija se je s težavo začela pomikati navkreber. Dama je sedela z obema otrokoma in Benito na vozu; druga strežnica in dva strežaja, z dolgima puškama oborožena, so sedeli na kozlu, a trije jezdeci so jahali na konjih. Potniki so sicer vedeli marsikaj o predrznih rokovnjačih, ki ogrožajo ceste in jim je treba plačati odkupnino in tudi spotoma so nas ljudje svarili, toda lady je vsakikrat odgovorila: ‚Kar vozite naprej, saj so mi dobro znane navade rokovnjačev. Žena in otrok se nikoli ne dotikajo.‘

Nadaljevali smo vožnjo skozi meglo in blato; voz se je vdiral v blato in konji so pričeli odskakovati in se niso hoteli premakniti z mesta. Temnilo se je že, ko so jo naši jezdeci zavili po klancu proti morski obali in se zahvaljevali Bogu, da je Watchett že blizu.

Na istem mestu, kjer se je moj konj plašil, je skočil mali dečko razigrano s sedeža in veselo tlesknil v dlani, ko je zagledal morje. In tamkaj se je pripetila nato usodna nesreča.

Valovje se je lomilo ob čeri, morska struja je oblivala obalo in potniki so kljub temu opazili krdelo jezdecev, ki je obstalo za nekim skalovjem, pripravljeno planiti na nas. Spričo preteče nevarnosti so naši okonjeni spremljevalci udarili po konjih, ki so planili naravnost proti morju; strežaji so držali puške v pripravi in se plaho prihulili k tlom, a dama se je zravnala in brez kakršnegakoli znaka strahu poskušala zavarovati s svojim telesom dečka.

Še preden so potegnili konji voz docela v vodo, ga je obkolilo dvajset divje gledajočih možakarjev. Preklinjajoč so prerezali vojnice in potiskali konje ob ojesu nazaj, da so se ti besno vzpenjali. Ko je voz omahoval in se hotel prekucniti, je dama nenadoma rezko zakričala: »Tega možakarja poznam. On je naš smrtni sovražnik!« Benita pa, ki je sprevidela, da nas bodo izropali, je segla naglo po najdragocenejšem gospejinem nakitu, briljantni ogrlici, jo obesila deklici okoli vratu in jo je skrila pod potnim plaščem. Tedaj je pljusnil proti vozu velik val, ga prekucnil in voda ga je vsega zalila. Benita je slišala samo še žvenket razbitih stekel in obupno klicanje, na kar se je onesvestila.

Ko se je zavedela — udarec na glavo jo je bil omamil — je ležala na pesku in eden od strežajev ji je umival sence. Razbojniki so medtem izginili, na skali je pa sedela gospa, držala v naročju mrtvega dečka, gledala zdaj tega, zdaj onega in iskala z očmi svojega drugega otroka.

Prihiteli so ljudje s plamenicami, toda nihče se ni upal približati nesrečnici. Prizor jim je bil pregrozen. Vsa objokana je sedela na mestu in nemo strmela v mrtvega dečka. Vsi so se od sožalja bali stopiti bliže, le Benita se je polahko splazila k nji in ji zašepetala: »Božja volja je.«

»Zdaj in na veke,« je zaihtela uboga mati in se plakajoč oklenila Benite okoli vratu. Odpeljali so jo še isti večer v Watchett, toda še preden se je zasvitalo, se je težko preizkušena žena združila s svojim možem na drugem svetu. Na pokopališču v Watchettu je pokopana in njen sinček in dedič počiva poleg nje.

»Žalostna zgodba,« je prekinil Jeremija svoje pripovedovanje in globoko vzdihnil. »Podajte mi steklenico z žganjem, John. Bedak bi bil, če bi si trapil srce zaradi tuje nesreče. Pridite, nalijte si še vi čašico, saj ste videti tako potrti.«

Čeprav si je Stickles prizadeval, da bi se pokazati kar najmožatejšega, sem vendarle videl, da so se mu oči orosile, pa tudi sam sem se komaj vzdrževal solz.

»Kako je bilo neki ime oni žlahtni gospe?« sem vprašal, »in kaj se je zgodilo z njeno nesrečno hčerko? Pa čemu živi Italijanka še zdaj tamkaj?«

»Kako, kje, čemu — to je prava pravcata igra z vprašanji, John. Tako imajo navado izpraševati ženske. Dovolite mi, da pričnem z vprašanji od zadaj: Benita je ostala v kraju nesreče, ker ni mogla proč. Dooni — kajti da niso bili razbojniki nihče drugi kot oni, o tem menda niste v dvomu — so izropali kočijo in vzeli s seboj vse do zadnjega beliča; najsi so bile stvari mokre ali suhe, tega jim je bilo kaj malo mar. Benita ni dobila niti svoje zaostale plače. Vso zadevo ima sedaj v rokah državno sodišče.«

»Jojmene,« sem vzkliknil, kajti spomnil sem se svojih doživetij v Londonu.

»Uboga ženska si je morala izbiti iz glave, da bi se vrnila v Apulijo. Nikdar več ni zapustila naše meglene obale in tu se je tudi omožila z nekim lončarskim pomočnikom, ki dela v Watchettu. Ta se je iz usmiljenja zavzel za njeno nesrečno gospo in je tudi strežnico vzel pod streho. V njegovi hiši stanujeta zdaj in imata že troje otrok. Ako vas je volja, jih lahko obiščete, kadar hočete.«

»Do tukaj mi je zdaj zgodba jasna. Preidiva na drugo vprašanje: kaj se je zgodilo z ubogo deklico?«

»Mar imate res zakovano glavo? Ako je to kateremukoli človeku pod solncem znano, mora biti vam.«

»Če bi vedel, vas ne bi izpraševal.«

»Dobro torej, zvedite tedaj to iz mojih ust, toda ne bodite preveč ponosni zaradi tega: kakor gotovo živim, ona nesrečna deklica ni nihče drugi ko — Lorna Doone.«

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Franc Kremžar.